

पत्रकार महासंघको निर्वाचन अन्योल, स्वतन्त्रको उम्मेदवार तय र प्रवास शाखाको विरोध !

काठमाडौँ - मुलुकका श्रमजीवी, स्वतन्त्र, स्वरोजगार तथा व्यवसायिक सञ्चारकर्मीहरुको स्वायत्त छाता संगठन मानिएको नेपाल पत्रकार महासंघको २७ औँ महाधिवेशन निर्वाचन अन्योलमा परेको छ । यसरी नेपाल पत्रकार महासंघको निर्वाचन अन्योलमा पर्नुको पछाडि मूलतः संघीय गठजोड सरकार फेरबदल हुन सक्ने आकलनका अलावा पत्रकार सदस्यस्ता शुद्धीकरण नै भएको बताइएको छ । यस्तै अन्य पक्षमा राजनीतिक दलका निकट विभिन्न पत्रकार संघसंस्थाले भने जस्तो भागबन्डा र गैरपत्रकारलाई सदस्यता दिइनु पर्ने किचलोका कारण पनि महाधिवेशन निर्वाचन

भाडभेलो हुन गएको महासंघ स्रोतले बताएको छ । नेपाल पत्रकार महासंघ भित्र गरिने त्यस्ता गैरजम्मेवार क्रियाकलाप र बेथितिले नेपाल पत्रकार महासंघको

कार्यसमितिका शीर्ष नेतृत्वले आपसी छलफल तथा सहमतिमा विवाद टुङ्ग्याई निर्वाचन सम्पन्न गर्न उपयुक्त वातावरण तय गर्नु पर्ने अवधारणा श्रमजीवी, स्वतन्त्र, स्वरोजगार, व्यवसायिक सञ्चारकर्मीहरुले अधि सारेका छन् । यदि त्यसो नगरी दलीय भागबन्डामै रडाको मच्चाउने यत्न गरिन्छ भने, त्यो श्रमजीवी, स्वतन्त्र सञ्चारकर्मीहरुको निमित्त मान्य नहुने बताउँदै पत्रकार महासंघलाई विशुद्ध सञ्चारकर्मीहरुको साभा संस्थाको रुपमा अधि बढाउनका लागि जस्तोसुकै कदम चाल्न पछि नहट्ने बताएका छन् । जबकि, महासंघमा आवद्ध रही क्रियाशील पत्रकारहरु नै राजनीतिक दलका

बाँकी अन्तिम पातोमा

हाम्रा ग्राहक, पाठक, शुभेच्छुक लगायतका महानुभावहरु आफ्नो गाउँ-घर, समुदाय, समाज, जिल्ला, प्रदेशका साथै राष्ट्रमै हुने गरेका कुनै पनि किसिमको आपराधिक अनि भ्रष्टाचारजन्य गतिविधि आर्थिक अनियमितता ढिलासुस्ती, कालाबजारी, महँगी जस्ता विकृतिको समूल अन्त्यका लागि यस सुम्निमा राष्ट्रिय साप्ताहिक सदैव सहयोगको अपेक्षा गर्दछ । यसैगरी आफ्नो व्यापार, व्यवसाय प्रवर्द्धनार्थ विज्ञापन दिई लाभ उठाउनुहोस् । - व्यवस्थापक

विदेशमा बसेकाको मताधिकार सुनिश्चित गर्न नाम दर्ता प्रारम्भ

काठमाडौँ - विदेशमा बस्ने नेपालीको मताधिकारलाई सुनिश्चित गर्नका लागि मतदाता नामावलीमा नाम दर्ता प्रारम्भ भएको जनाइएको छ । काठमाडौँमा अस्ति शुक्रबार आयोजित एक कार्यक्रममा बोल्दै

प्रमुख निर्वाचन आयुक्त दिनेशकुमार थपलियाले त्यस्तो कार्य भइरहेको जनाएका हुन् । प्रमुख आयुक्त थपलियाले राजनीतिक दलहरूसँग पटकपटक छलफल गरेर कार्यविधि पनि अहिले स्वीकृतिको चरणमा

बाँकी तेस्रो पातोमा

आदिवासी शिक्षाले आदिवासी ज्ञान फैलाउने

काठमाडौँ - 'आदिवासी शिक्षा अध्ययन' गर्ने विद्यार्थीलाई नेपाल आदिवासी जनजाति महासंघले रिसर्चका लागि

छात्रवृत्ति प्रदान गर्ने बताएको छ ।

'आदिवासी जनजाति बाँकी अन्तिम पातोमा

एसईई मौका परीक्षा साउनमा

काठमाडौँ - राष्ट्रिय परीक्षा बोर्डले गत विहीबार सार्वजनिक गरेको माध्यमिक शिक्षा परीक्षा, एसईईको नतिजामा ननग्रेड, अनुत्तीर्ण भएका परीक्षार्थीहरुको ग्रेड वृद्धि, पुरक परीक्षा आगामी साउन २३ गतेदेखि शुरु हुने भएको छ । राष्ट्रिय परीक्षा बोर्ड, परीक्षा नियन्त्रण कार्यालय (कक्षा १०) र शिक्षा मन्त्रालयको हिजो आइतबार बसेको बैठकले साउन २३ गतेबाट पुरक परीक्षा शुरु गर्ने निर्णय गरेको हो । साउन

२३ गतेदेखि ग्रेड वृद्धि परीक्षा सञ्चालन गर्ने निर्णय भएको छ । त्यही अनुसार बोर्डले तयारी गर्ने, शिक्षा मन्त्रालयका प्रवक्ता केशवप्रसाद दाहालले बताए ।

राष्ट्रिय परीक्षा बोर्डले यसअघि दुई विषयमा नन ग्रेडेड अर्थात् अनुत्तीर्ण भएका विद्यार्थीका लागि साउन १८ र १९ मा परीक्षा हुने सूचना प्रकाशित गरेको भएपनि मन्त्रालयले शुक्रबार दुईभन्दा बढी विषयमा

बाँकी अन्तिम पातोमा

करोडौँ किशोरीहरु उमेर नपुग्दै विवाह गर्ने

काठमाडौँ - सार्क क्षेत्रका बालबालिकाको अधिकार र कल्याणको क्षेत्रमा दक्षिण एसियालीव क्षेत्रीय सहयोग सङ्गठन 'सार्क' र एसिया प्यासिफिक जोईनिङ फोर्सेस 'एजेएफ'ले सहयोग गर्ने प्रतिबद्धता व्यक्त गरेका छन् । संघीय नेपालको राजधानी काठमाडौँमा आयोजित 'सार्क क्षेत्रका बालबालिकाको अधिकार' विषयक अन्तरक्रियामा सार्क र एजेएफले बालबालिका र युवाहरुको अधिकार र कल्याणका लागि विभिन्न विषयमा छलफल गर्दै उक्त प्रतिबद्धता व्यक्त गरेका हुन् । बालबालिकाविरुद्ध हुने

कुनै प्रकारका हिंसा, बाल विवाह, जलवायु परिवर्तनले बालबालिकामा पारेका असर लगायतका विषयमा छलफल गरी बालबालिकाको अधिकार सुनिश्चित गरी विद्यमान चुनौती संयुक्त रुपमा समाधान गर्दै जानेमा सबै एकजुट भएको अन्तरक्रियामा सहभागी प्लान इन्टरनेशनल नेपालका राष्ट्रिय निर्देशक राम किसनको भनाइ छ ।

उक्त छलफलमा सार्क र एजेएफ दुवैले यस क्षेत्रका बालबालिका र युवाहरुको अधिकार, बालविवाहको अन्त्य, सचेतना

बाँकी अन्तिम पातोमा

कर्णाली सांस्कृतिक संग्रहालय निर्माण गरिने

वाठमाडौँ - कर्णाली प्रदेशको राजधानी वीरेन्द्रनगर सुर्खेतमा मौलिक बाजा-गाजा, भेष भूषा लगायतका सामग्री संकलन सहित कर्णाली सांस्कृतिक सङ्ग्रहालय निर्माण गरिने भएको छ ।

कर्णालीको राजधानी वीरेन्द्रनगरमा दुई दिनसम्म

सञ्चालित 'प्रथम कर्णाली सांस्कृतिक सम्मेलन'ले चार बुँदे घोषणापत्र जारी गर्दै कर्णालीमा सांस्कृतिक सङ्ग्रहालय निर्माण गर्ने घोषणा गरेको हो ।

उक्त सम्मेलनद्वारा जारी घोषणापत्रमा कर्णाली क्षेत्रलाई विषयवस्तु बनाएर लेखिएका

बाँकी अन्तिम पातोमा

अख्तियारद्वारा अदालतमा पाण्डे विरुद्ध आरोप-पत्र दायर

काठमाडौँ - अख्तियार दुरुपयोग अनुसन्धान आयोगले भ्रष्टाचार मुद्दामा सरकारी साक्षीको रूपमा बयानको प्रतिकूल हुने गरी बकपत्र गर्ने एक जनाविरुद्ध विशेष अदालतमा मुद्दा दर्ता गरेको छ । अख्तियार दुरुपयोग अनुसन्धान आयोगले बाँके डडुवा गाउँपालिका वडा नम्बर ६ घर भएका मकरध्वज पाण्डेविरुद्ध मुद्दा दर्ता गरेको हो । आयोगले पाण्डेलाई विशेष अदालत काठमाडौँमा दर्ता भएको

गोरखाका समस्या समाधान गर्न ब्रिटिस सरकार जम्मीर

काठमाडौँ - राष्ट्रिय प्रजातन्त्र पार्टी, राप्रपाका अध्यक्ष राजेन्द्र लिङ्देनसँग अस्ति नेपालका लागि बेलायती राजदूत रब फेनले शिष्टाचार भेट गरेका छन् ।

बाँकी अन्तिम पातोमा

मुद्दा नं.०८०-सिआर-०१२६ नेपालगन्ज सब-डिभिजन वन कार्यालय राँभाका तत्कालीन सहायक वन अधिकृत नारायण पाधौले घुस लिई भ्रष्टाचार गरेको मुद्दामा सरकारी साक्षीको रूपमा पेस गरिएको थियो । तर, उनले आयोगमा गरेको बयानको प्रतिकूल हुने गरी बकपत्र गरेको थिए । आयोगका प्रवक्ता

बाँकी अन्तिम पातोमा

“प्रेस स्वतन्त्रता” केवल शब्दकोशमा मात्र भेटिने ?

एल.एस. लामा प्रसंग, नेपाल पत्रकार महासंघको २७ औँ केन्द्रीय महाधिवेशनको हो । यो महाधिवेशन सम्पन्न गर्न तयारी गर्दै गर्दा नेतृत्वको असक्षम, अदृग्दर्शीका कारण पत्रकार शुद्धीकरणको मुद्दा चाहिने भन्दा बढी पेचिलो भइरहेको छ । जसले नेपाल पत्रकार महासंघको केन्द्रीय कार्यालयदेखि प्रदेश, जिल्लामासमेत “ताला बन्दी र ताला तोड्ने” सम्मको विकृति मौलाएको छ । यसले स्वतन्त्र, श्रमजीवी, व्यवसायिक पत्रकार हरूको छाता संगठनको रुपमा

रहेको नेपाल पत्रकार महासंघको इतिहासमै धब्बा लाग्ने भएको छ । जबकि, आमश्रमजीवी, पेशागत स्वतन्त्रताका पक्षधर पत्रकारहरुको माग भनेकै “गैर पत्रकारको प्रवेश निषेध र स्वतन्त्र, श्रमजीवी, व्यवसायिक, मत-मतान्तर

अर्थात् १५ गते विहान दोस्रो पत्रकार संगठनमा आवद्ध पत्रकारहरुले तोडेका थिए । यस्ता घटनाले पेशागत संघसंस्थामा आवद्ध रहेका श्रमजीवी, स्वतन्त्र पत्रकारकै धज्जी उडेको छ । जबकि, कुनै पत्रकार संगठनले आफ्नो पेशा सम्मत माग राख्दा छाता संगठन पत्रकार महासंघ मार्फत सम्बन्धित निकाय समक्ष राख्ने हो र राख्दै पनि आइएको छ । यस अर्थमा नेपाल पत्रकार महासंघको मुद्दामा बाध्य संगठनले हस्तक्षेप गर्दा कसको मर्यादा गरेको थियो । यसको अर्को दिन

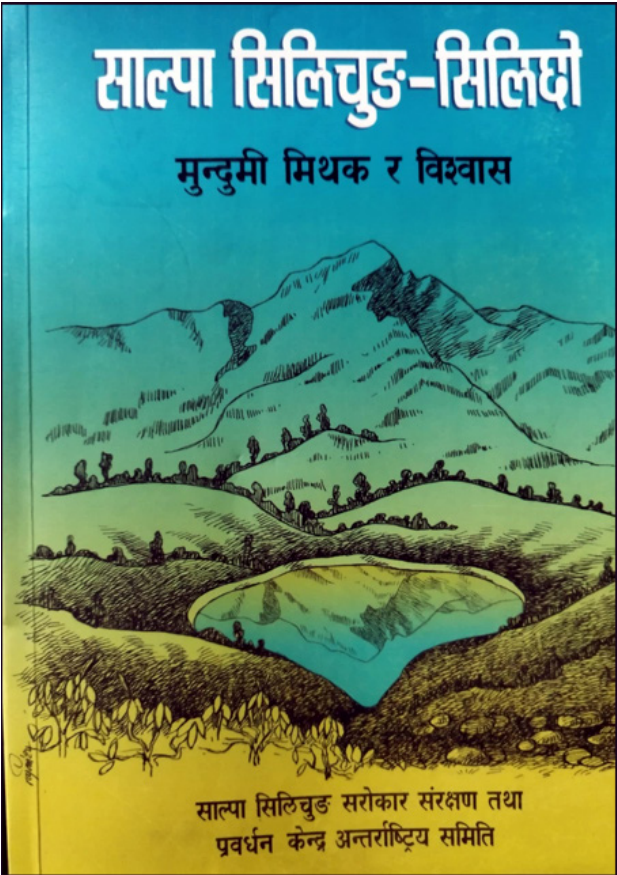
बाँकी तेस्रो पातोमा

किरात राई समुदाय

शालिकराम राई

गताङ्गवाट.....
१२. नेवाहाड ;
मेवाहाड राईहरूको
मुख्य पुर्ख्यौली थलोहरू
भोजपुर जिल्लाको षडानन्द
गाउँपालिकाको मकुवा र
संखुवासभा जिल्लाको माङतेवा
हो । जति पनि नेवाहाड राईहरू
फैलिएका छन् यहीँबाट फैलिएका
हुन् । उनीहरूको मौलिक
भाषा तथा संस्कृति क्रमशः
लोप हुने अवस्थामा पुग्न
लागेको देखिन्छ । नेवाहाड नाम
ने+वा+हाड तीन शब्द मिलेर
नेवाहाड बनेको हो भन्ने मौखिक
इतिहास पाइन्छ । ने शब्दको अर्थ
नेपाल (काठमाडौँबाट फर्केको),
वा भनेको पानी वा खोला र हाड
भन्नाले राजा भन्ने रहेको छ ।
अर्थात् काठमाडौँबाट फर्केपछि
यो खोलामा आई राज्य चलाएका
हुनाले नेवाहाड भनिएको हो ।
नेवाहाड राईहरूले साकेलालाई
साखेवा भन्दछन् । यी राईहरूले
साखेवालाई मुख्य देवता र
चाडको रूपमा मान्ने गर्दछन् ।
उनीहरूमा २१ पाछाहरू रहेका
छन्, जसमध्ये केही हुन् वाछुहाड,
लुम्लुमा, योक्छारुड, लाक्छावा,
बिक्सी, चापेन, मारिङ्गो,
लाङछावा, तेम्पारा आदि (हरि
कुमार राई, वर्ष ६४, व्यक्तिगत
अन्तर्वार्ता, २०८०) ।

१३. नाछिरिङ ;
नेपालको पूर्वी
भेक माझकिरातमा अवस्थित
राखा वाङ्देलको राधाम्मा
किरात नाछिरिङ राईहरूको
आदिम उद्गम भूमि हो । त्यसैगरी
हालको खोटाङ जिल्लाको उत्तरी
भेग बाकाचोल, राखावाङ्देल,
धारापानी आदि र सोलुखुम्बु
जिल्लाको पूर्वी भेगमा प्रथम
आवाद गरी बसोबास गर्दै आएको
मानिन्छ । उनीहरू आदिम
पुर्खाको रूपमा तुम्सोलीलाई
मान्दछन् । उनका सन्तानहरू
मध्ये रावामा थुम्सु, वाङ्देलमा
रोचो, पारामा खेवाबू, पिल्लोमा
खाब्दु र सोताङमा राताखुका
सन्तान बसोबास गर्दै आएका
छन् । किरात नाछिरिङहरूको
भाषिक वक्ताको सङ्ख्या ९,९०६

रहेको छ (राष्ट्रिय जनगणना,
२०७८) । यस समुदायमा पनि
लगभगभ ११० वटा पाछाहरू
रहेको छ जसमध्ये केही हुन्-
तोदुवा, हाङखेल, चाप्तेमल,
पिपस्को, तेम्सु, सतिप्पा, लम्दुवा,
हारेलुछा, मान्येर्बु, तेम्दु, हदिचि,
सिगिरिगो, रसेप्पा, होचेरेप, होमेल,
रमलाङ आदि हुन् (नाछिरिङ र
बादेल, २०७३) । सांस्कृतिक
रूपमा नाछिरिङ राईहरूले
तोस (साकेला) पूजा सुन्मासिङ
(सिमल) रूखको फेदमा गर्ने
गर्छन् ।

१४. मुगाली ;
मुगाली राईहरूको पुर्ख्यौली
थलो भनेको धनकुटा जिल्ला,
पाखिवास नगरपालिका, वडा नं.
८, मुगा, फुरामाङछामा रहेको
छ । जे जति मुगाली राईहरू
देशको कुनाकाप्चा लगायत
विदेशमा पुगेका छन्, उनीहरू
यही ठाउँबाट पुगेका हुन् ।
भाषाशास्त्रीहरूका अनुसार यो
भाषा मृत अवस्थामा पुगेको
छ । राष्ट्रिय जनगणना, २०७८
अनुसार मुगाली भाषाका
वक्ताहरू २,८३४ रहेको छ ।
उहिले हालको मुगा क्षेत्रमा
प्रशस्त मात्रामा मुगा नामको

किरा पाइन्थ्यो, जसले मुगा
बनाउँथ्यो । यसै आधारमा यो
ठाउँको नाम मुगा रहन गएको
हो । यसरी मुगामा बस्ने
मानिसलाई मुगाली भनिएको
हो । यस ठाउँमा पहिला
बसोबास गर्न आइपुगेको हुनाले
उनीहरूलाई स्थान नामका
आधारमा मुगाली राई भनिएको
हो (मनोज राई, वर्ष ६८,
व्यक्तिगत अन्तर्वार्ता, २०८०) ।
स्थलगत अध्ययनका क्रममा
अध्येता चन्द्रकुमार राईले मुगाली
राईहरूमा साल्या सिलिचुड
सम्बन्धी मुन्दुमी मिथक र
विश्वासहरू फेला पार्न नसकेका
कारण यहाँ समावेश गर्न असमर्थ
रहेका छौं ।

१५. मेवाहाडद ;
मेवाहाड राई भाषिक
समुदायको मूल थातथलो
माक्पालुङ (मकालुको कोख र
अरूण उपत्यका) को आसपास
मानिन्छ । तर, तत्कालीन
युद्ध र वैदेशिक रोजगार,
बसाइँसराइ, नोकरी आदिको
कारणले स्थानान्तरण भई
नेपालका थुप्रै जिल्ला र विदेशमा
पनि बसोबास गरेको पाइन्छ ।
मेवाहाड राई याखोम्माले
सर्वेक्षण गरे अनुसार संखुवासभा
जिल्लाका सिलिचोङ गाउँपालिका,
वाला, सिशुवा, ताम्कु, मङ्तेवा,
याफु र छोएङ, दिदिङ, वालेङ,
मत्त्यपोखरी, धुपु वालुङ, हेदङ्ना,
खाँदवारी नगरपालिकामा उनीहरू
फैलिएका छन् । भोजपुर
जिल्लाका कुलुङ मूलगाउँ, चौकी
डाँडा, मेस्पाङ, गहते, मझुवा,
भोजपुर, नेपालेडाँडा, दिङला,
याङ्चरम्बी आदिमा पनि
उनीहरूको बसोबास रहेको छ ।
राष्ट्रिय जनगणना, २०७८ अनुसार
मेवाहाड भाषी वक्ताहरूको सङ्ख्या
७,४२८ रहेको छ । उनीहरूमा
हालसम्म थाहा भएका सामेहरू
निम्न छन्- वाठम्पा (छोरा),
लाछामी, युक्छामी, वाछेङ,
साक्छामी, चुक्छामी, सम्बेना,
दुबेना, ओछोहाङ, लछपा आदि
मेवाहाड राईहरूले पनि विभिन्न
प्रकारका चाडपर्व मान्दै रमाइलो
गर्दछन् । यस्ता चाडहरूमा
उँधौली, उँभौली, साउने संक्रान्ति,

माघेसंक्रान्ति आदि रहेका छन्
(सुरज मेवाहाड राई, वर्ष ४८,
व्यक्तिगत अन्तर्वार्ता, २०८०) ।
उनीहरूको बसाइँसराइको
इतिहास खुवालुङसँग सम्बन्धित
रहेको छ र यस समुदायले
खावाङ, सिक्ला आदि पुज्ने
परम्परा रहिआएको छ ।

१६. लोहोरूड ;
किरात राई भित्रका भाषिक
समूहमध्ये एक हो लोहोरूड ।
उनीहरूको मुख्य पुर्ख्यौली
थलोकिलो भनेको संखुवासभा
जिल्लाको दिदिङ, आङ्ला, पाङ्मा,
हेलुवा, घुम्पु, खोरन्डे आदि हुन् ।
आज जति पनि लोहोरूडहरू
फैलिएका छन्, संखुवासभाको
यिनै ठाउँहरूबाट फैलिएका
हुन् । अवसर तथा सुविधाको
खोजीमा लोहोरूड राईहरू देशको
तराई क्षेत्र तथा शहरहरूमा
बसाइँसराइ गर्न पुगेका छन् ।
भाषा तथा संस्कृतिले सम्पन्न
लोहोरूड राईहरूले आफूलाई १०
वंश भाइका सन्तान भनेर पनि
चिनाउने गर्छन् । उनीहरूका
पुर्खा नुमाहाङका वालिखाम राज्य
थियो । उनै नुमाहाङका १०
भाइ छोराहरू सन्ताननै हालका
लोहोरूडहरू हुन् भन्ने रहेको छ,
(लक्ष्मण राई, वर्ष ४८, व्यक्तिगत
अन्तर्वार्ता, २०८०) । राष्ट्रिय
जनगणना, २०७८ अनुसार
लोहोरूड राईहरूको जनसङ्ख्या
२,५९८ रहेको छ भने भाषिक
जनसङ्ख्या ३,८८४ रहेको छ ।
(ल्वतप्यलर्वा क्तबतष्कतष्अ
झाप्अभ -दण्दङ्ग) ।

१७. बान्तावा ;
बान्तावा राईहरूको मूलबसोबास क्षेत्र
भोजपुर जिल्लाको सदरमुकाम
भोजपुर नगरपालिका तथा
टेम्केमैयुङ, रामप्रसाद
राई, पौवादुङ्मा, आमचोक र
हतुवागढी गाउँपालिकाहरू आदि
हुन् । यस समुदायले वर्षमा दुई
पटक वैशाखे पूर्णिमा र उधौली
मङ्सिरे पूर्णिमा गरी दुईपटक
साकेन्वा मान्दछन् । विशेषगरी
हतुवा क्षेत्रमा स्यामुना, साकेन्वा
लाक्छाम भनि मङ्सिरे चाडको
रूपमा मनाउने चलन रहेको
छ । उनीहरूमा मूल बसोबास
गरेको माटो वा भूगोललाई
बोब्बीका रूपमा मान्ने प्रचलन
छ । बान्तावा राई भित्रका
मूलभूत सामेहरू योङबिचोत,
धियाङ, याङ्वायोङ, चोयोवा,
खाक्चिरिङ, हल्लावा, रोप्तुरुङ,
धाम्बुङ, रेप्सुना आदि (रामचन्द्र
राई, वर्ष ६८, व्यक्तिगत
अन्तर्वार्ता, २०८०) । बान्तावा
राईका हालसम्म सङ्कलित ३३४
पाछा र उपपाछामध्ये केही हुन्-
चुदारा, भोङ्ला, भोला, घराना,
धाना, दावा, कोङहाङ, आक्चिबुङ,
देवाहाङ, दिसिम्बुङ, रूपाबुङ,
राहुङ, मुलाहाङ, माभी, सोङ्मेन,
गामुरे, हाक्देम, नाचेक्वा, बालाम,
खाम्बेन, खावाहाङ,
खाहोङ बगाले, खाया, चुवासि,
भिमाचन्दा, खिम्बुङ, वाखालाम,
रावाहाङ, तेन्थुन्खा, हाङसिङ,
बुल्ला, पाङटेन, ढिवाटाङ,
केन्तुम, यानाम, दिबुङ, दुङमेन,
ढिलुङटाङ, दिवारजा आदि (राई,
२०८०) । राष्ट्रिय जनगणना,
२०७८ अनुसार बान्तावा

अर्थतन्त्र

परियोजनाबाट लाखौँ कृषकहरू लाभान्वित

काठमाडौँ-विश्व बैंकको आर्थिक सहयोगमा कृषि तथा पशुपन्छी विकास मन्त्रालयले सञ्चालनमा ल्याएको नेपाल लाइभस्टक सेक्टर इनोभेसन परियोजनाको ६ वर्षे कार्यकाल हालै सकिएको छ । सघीय राजधानीमा काठमाडौँमा अस्ति एक कार्यक्रमको आयोजना गर्दै कार्यकाल पूरा भएको घोषणा गरेको हो । कृषि तथा पशुपन्छी विकास मन्त्री ज्वालाकुमारी साहको प्रमुख आतिथ्यतामा भएको कार्यक्रममा कृषि तथा पशुपन्छी विकास मन्त्रालयका सचिव डा.राजेन्द्र प्रसाद मिश्रको अध्यक्षतामा आयोजना समापन तथा नतिजा प्रसार समारोह समापन भएको थियो ।

उक्त समारोहमा आयोजनाका पूर्व कार्यक्रम निर्देशकहरू एवं आयोजनामा कार्यरत कर्मचारीहरूलाई सम्मानसमेत गरिएको थियो । यस आयोजनाबाट दुई लाख ३७ हजारभन्दा बढी कृषकहरू लाभान्वित बन्नुका साथै ४२ प्रतिशत महिला सहभागिताको अनुपात रहेको र १४ सय कृषि उत्पादक संस्था प्रत्यक्ष लाभान्वित भएको जानकारी आयोजना निर्देशक वैकुण्ठ अधिकारी दिएका थिए ।

यस परियोजनाले दुध, खसी-बोकामा मासु प्रशोधन र साना किसान तथा कृषि व्यवसायीको उत्पादकत्व तथा मूल्यमा वृद्धि, जलवायु परिवर्तन अनुकुलन हुने क्षमता अभिवृद्धिका लागि ५ प्रदेशका २८ जिल्ला तथा २८९ पालिकामा काम गरेको जनाएको छ । यस परियोजनाले संस्थागत र नियामक क्षमता सबलीकरणसमेत सहयोग गर्नुका साथै पशुसेवा क्षेत्रको आधुनिकीकरण र नश्ल सुधार कार्यक्रम देशभर सञ्चालनमा ल्याएको जनाएको छ ।

यस परियोजनाले राष्ट्रिय पशु स्वास्थ्य नीति -२०७८ र राष्ट्रिय पशु प्रजनन नीति -२०७८ को स्वरूप निर्माणमा सहयोग गरेको छ, जुन संसदबाट पारित भैसकेको छ । यस्तै सङ्क्रामक पशुरोग नियन्त्रण ऐन र पशु कल्याण ऐनसमेत तयारी अवस्थामा रहेको छ । पशुसेवा क्षेत्रमा नवीनता प्रवर्धन तथा सेवा प्रवाहमा आधुनिकीकरण ल्याउने उद्देश्य अन्तर्गत समापन परियोजनाले खोरेत तथा पीपीआर रोगबाट हुने पशु मृत्युको दर घटाउनमा उल्लेख्य उपलब्धि हासिल गरेको छ । पछिल्लो ४ वर्ष सन् २०१८-२२ को अवधीमा पशुमा खोरेत रोगको संक्रमण ६३ प्रतिशत र पीपीआर ८८ प्रतिशतसम्म घट्न गएको अन्वेषणले देखाएको छ ।

परियोजनाले पशुपन्छी रोग रोकथाम तथा नियन्त्रणका लागि खोप भण्डारण गर्ने शित शृङ्खला निर्माण गर्दै दीर्घकालीन प्रभाव पर्ने कामको थालनीसमेत गरेको छ । यसबाट आयोजना क्षेत्र बाहेक पनि देशभरका सातैवटा प्रदेशमा मागअनुसार ५० लाख डोज भ्याक्सिन सङ्ग्रहित गर्न सक्ने गरी भण्डारण गृह सञ्चालनमा ल्याइसकेको छ । यस परियोजनाको निर्देशक वैकुण्ठ अधिकारीका अनुसार आयोजनाको कार्यकाल सकिएपनि दीर्घकालीन रुपमा फाइदा पुग्ने गरी सबै प्रदेशमा खोप भण्डारण गर्ने र पशु स्वास्थ्यका अलावा कोभिड -१९ जस्तो संक्रमण आइपर्दा आपतकालीन सेवा उपयोग गर्न सकिने सहयोगी संयन्त्रसमेत तयार भएको छ ।

यसैगरी, परियोजना अन्तर्गत पशु नश्ल सुधार प्रयोजनमा अमेरिकाबाट ल्याइएको साँढे गोरुले १ लाख डोज वीर्य उत्पादन गरेको छ । यस आयोजनाले नश्ल सुधारका लागि राष्ट्रिय पशु प्रजनन कार्यालयहरूको क्षमता अभिवृद्धि गरेको छ । यसले पशु प्रजनन प्रक्रियामा गुणस्तर विकास गर्न सहयोग गर्नुका साथै दुध उत्पादनमासमेत सकारात्मक नतिजा ल्याउने देखिएको छ ।

यस परियोजनाले समावेशी मूल्य विकास अन्तर्गत पूरक सहयोगमा स्थापना गरिएका ४४६ व्यवसायहरू सञ्चालनमा ल्याएका छन् । जसले दुध, खसी-बोकामा मासु र पशुमा उत्पादन तथा प्रशोधनमा मद्दत गर्ने देखिन्छ । परियोजना सञ्चालनमा विशिष्ट मोडालिटी तय गर्दै कृषकले २० प्रतिशत लगानी गरेपछि थप ३० प्रतिशत कुनै वित्तीय संस्थाबाट ऋण लिन सकिने र त्यसमा परियोजनाले थप ५० प्रतिशत रकम थप्ने प्रावधान कार्यान्वयन गरिएको थियो ।

परियोजनाको सहयोगमा नेपालमा पहिलोपटक पशुमा प्रशोधनको सुविधा विस्तार भएको छ । यसैगरी देशैभरी ५४ वटा पशु बजारका भौतिक संरचनाहरू निर्माण गर्दै स्थानीय सरकारको मातहतमा यी संरचना जिम्मा लगाइएको छ ।

“हामी नेपाल सरकारलाई यस आयोजनाको सफल कार्यान्वयन र पशु स्वास्थ्य तथा कृषि खाद्य बालीलाई उत्थानशील बनाउनका लागि लिएको मध्यम र दीर्घकालीन दृष्टिकोण राखेकोमा बधाई दिन चाहन्छौं,”नेपाल सहित माल्दिभ्स र श्रीलङ्काका लागि विश्व बैंकका अपरेसन म्यानेजर लाडा स्त्रेल्कोवाले बताइन् । स्त्रेल्कोवाले यो परियोजनाअन्तर्गत सञ्चालित सेवाप्रदायक कार्यक्रमले स्थानीय तहदेखि केन्द्रसम्म निरन्तरता पाउनु पर्ने बताउँदै यस दिशामा नेपाल सरकारको अग्रसरताको सन्धान गरेकी थिइन् ।

भाषा- लिपी, संस्कार-संस्कृति, धर्म-कर्म लगायतका विविध पक्ष बारे जानकारी लिन “मुन्धुम मासिक” खोजीखोजी पढौं !!

सूचना

सडक हामी सबैको साझा सम्पत्ति हो । सडक निर्माणमा तपाईं हाम्रो ठूलो धनराशी खर्च भएको हुन्छ । त्यसैले यसको संरक्षण एवं सम्बर्द्धन गर्नु हामी सबैको दायित्व हो । निर्माण भैसकेको सडकका विभिन्न खण्डमा अनाधिकृत रुपमा सडक सिमा अतिक्रमण गरी घरटहरा निर्माण गर्ने, होडिङ्ग बोर्ड राख्ने, सडकमा सामाग्री थुपार्ने, सवारी साधन धुने-पखाल्ने, पार्किङ गर्ने, सडकको नाली पुरी बाटो बनाउने तथा नालीमा ढल मिसाउने एवं फोहरमैला फाल्नेजस्ता कार्यका कारण सडक संरचना, सवारी आवागमन तथा वरीपरिको वातावरणमा समेत प्रतिकूल असर पर्ने हुनाले उपरोक्त कुनै पनि क्रियाकलापहरू नगर्न नगराउन हुन सम्बन्धित सबैसँग यस डिभिजन सडक कार्यालय हार्दिक अनुरोध गर्दछ ।

डिभिजन प्रमुख
डिभिजन सडक कार्यालय
कटुञ्जे, भक्तपुर

प्रेस...

उँचो हुन्छ या गिर्छ ? घोट्लिनै पर्छ अनि पत्रकार महासंघलाई सबैको मान्य वा साझा बनाउन वार्ता र संवादबाटै समाधान खोजिनु पर्दछ । यिनैले परिस्थितिलाई मध्यनजर राख्दै नेपाल पत्रकार महासंघका नेतृत्वले अविलम्ब पूर्व अध्यक्ष तथा स्वतन्त्र पत्रकार संलग्न एक उच्चस्तरीय छानविन समिति गठन गरी घटनाको सत्य तथ्य सार्वजनिक गरेर तत्काल निर्वाचनको वातावरण तय गरी-गराई आमसहमतिमा निर्वाचन कार्य तालिका घोषणा गर्न सक्नु पर्दछ । यसै सिलसिलामा केही वर्षयतादेखि संवैधानिक अंगका प्रमुख, उपप्रमुख, कूटनीतिक नियोग, जिल्ला अदालत, उच्च अदालत र सर्वोच्च

अदालतमासमेत राजनीतिक दलका नाममा न्यायाधीशको “भागवण्ड” गरी नियुक्ति गर्ने विकृतिको विकास भइरहेको छ । यस्ता प्रकारका पद्धतिलाई अवलम्बन गर्ने नियत स्वरुप अस्ति नेपाल पत्रकार महासंघ केन्द्रीय कार्यालयमा घटेको घटना जोडिन पुगेको आभास भइरहेको छ । त्यो घटनामा संलग्न संगठन र समूहलाई नेपाल पत्रकार महासंघमा पनि भागवन्डा लिनदिनकै निम्ति गरिएको आशंका पनि सार्वजनिक भइरहेको छ । यस सवालमा स्वतन्त्र, श्रमजीवी र व्यवसायिक पत्रकारहरूको सहमति कुनै हालतमा पनि हुन देखिन्न । तसर्थ त्यस्तो पद्धतिलाई आ म स र ो क ा र ब ा ल ा ह रू ल े विकृतिको रुपमा लिदै महसंघमा घटेका घटनामा संलग्नहरूसंग

वार्ता र संवाद अगाडि बढाई वार्तावाटै समस्याको हल खोजिनु सान्दर्भिक देखिन्छ । अन्यथा आज एउटा संगठनले विभिन्न माग राखी तालाबन्दी गर्ने, भोलि अर्को संगठनले खोले प्रवृत्तिको संस्कार बन्थ्यो भने त्यसको जिम्मेवारी कसले लिने ? के राजनीतिक दलहरूले लिने हो त ? प्रश्न अनुत्तरित छ । यस्तै नेपाल पत्रकार महासंघलाई दलीय संगठन बनाउन खोजिएको हो ? होइन भने, अमुक संगठनले अर्को अमुक संगठनको कार्यालयमा तालाबन्दी गरेको त थिएन, थियो त केवल नेपाल पत्रकार महासंघको केन्द्रीय कार्यालयमा ! त्यसरी ती अमुक संगठनले बिना माग तालाबन्दी पक्कै लगाएको थिएन होला, कुनै बेला भोलि ती तालाबन्दी तोडफोड गरी लोकतान्त्रिक

अधिकारलाई कुण्ठित गरी रमाउने अमुक संगठनका अमुक व्यक्तिहरूले कालान्तरमा कुनै माग राखी महासंघमा तालाबन्दी गर्दा आज तालाबन्दी गर्ने अमुक संगठन र व्यक्तिहरूले तोडफोड गरी लोकतान्त्रिक अधिकार हनन् भयो भने आज आफ्नो अधिकार बचाउने नाममा अरूको अधिकार हनन् गर्ने-गराउने समूह र व्यक्तिको नेतृत्वले कुन व्यवस्था र कानुनको व्याख्या गर्ने हुन् ? त्यो भविष्यले नै बताउने छ । के अमुक संगठन र व्यक्तिको समूहले नेपाल पत्रकार महासंघलाई “अंश वण्ड” दाजुभाइको भागवण्डको शिकार बनाउन खोजिएको हो ? यदि कुनै अमुक शक्ति, संस्था वा व्यक्तिको निर्देशनमा यी र यस्ता खालको हर्कत ...गर्दै जाने हो भने “प्रेस स्वतन्त्रता” भन्ने शब्द केवल शब्कोशमा मात्र भेटिनेछ, समयमै सबैमा चेतना भया !!

सिटिजन्सद्वारा समभ्ददारीपत्रमा हस्ताक्षर र पन्यान वितरण

काठमाडौँ - काठमाडौँस्थित टेस्ला डायग्नोस्टिक क्लिनिक र सिटिजन्स बैंक इन्टरनेशनल लिमिटेड विचलित सिटिजन्स बैंकका ग्राहकहरूलाई विशेष छुट दिने समभ्ददारीपत्रमा हस्ताक्षर भएको छ ।

बैंक र किल्निक माभ्द समभ्ददारीपत्रमा हस्ताक्षर भए पश्चात् सिटिजन्स बैंकका कार्डबाहक र मोवाइल बैंकिङ ग्राहकहरूले टेस्ला डायग्नोस्टिक क्लिनिकमा १०% सम्मको आकर्षक छुट पाउने भएका छन् । बैंक र किल्निकको यस प्रकारको सहकार्यबाट बैंकका ग्राहकहरू लाभान्वित हुनुका साथै नगद कारोबारबाट डिजिटल कारोबार तर्फ उत्प्रेरित हुने विश्वास बैंकले गरेको छ । यसरी बैंकले डिजिटल बैंकिङ

माध्यमहरूको प्रयोगलाई बढाउन र ग्राहकहरूलाई डिजिटल माध्यमबाट भुक्तानी गर्ने कार्यमा प्रोत्साहन गर्न समय समयमा ग्राहकमैत्री सेवासुविधाहरु सञ्चालन गर्दै आएको छ । बैंकका ग्राहकहरूले डिजिटल कारोबार गर्दा पाइने छुट सम्बन्धी विस्तृत जानकारी सिटिजन्स बैंकको वेबसाइट मार्फत हेर्न सकिने बताइएको छ ।

यसैगरी सिटिजन्स बैंक इन्टरनेशनल लिमिटेडले संस्थागत सामाजिक उत्तरदायित्व अन्तर्गत सुदूरपश्चिम प्रदेश, कैलाली जिल्ला अत्तरियामा अवस्थित श्री सु.प.समावेशी आधार भूत विद्यालयलाई २० वटा प्यान सहयोग स्वरूप प्रदान गरेको छ । त्यस विद्यालयमा शारीरिक रुपमा अपाङ्ग भएका

बालबालिकाहरूलाई आवासीय रुपमा राखेर अध्यापन गराउने सुदूरपश्चिम प्रदेशको एक मात्र सार्वजनिक विद्यालय हो । संसारभर दिन प्रतिदिन बढ्दै गएको गर्मीको कारण अशक्त बालबालिकाहरूको पठनपाठन र दिनचर्यामा असर परेको हुँदा गर्मीको असरलाई केही हदसम्म भएपनि न्यूनीकरण गर्ने मनसायले बैंकले विद्यालयलाई प्यान उपलब्ध गराएको हो । बैंकको यस खालको कार्यबाट अध्ययनरत विद्यार्थीहरूको दैनिक क्रियाकलाप र पठनपाठनमा केही मात्रामा सहजता हुन सक्ने विश्वास बैंकले लिएको छ । बैंकले संस्थागत सामाजिक उत्तरदायित्व कार्यक्रम अन्तर्गत सामाजिक, आर्थिक, सांस्कृतिक,

बिदेशमा...

रहेको जानकारी दिँदै मलेसिया सहित खाडीका अन्य ६ वटा मुलुकबाट मतदाता नामावलीमा नाम दर्ता गर्न प्रारम्भ गरेको बताएका छन् । उनका अनुसार सरकार र परराष्ट्र मन्त्रालयले सहयोग गरेको खण्डमा विदेशमा रहने नेपालीहरूको मतदाता नामावली संकलन पूर्ण हुनुका साथै विदेशमा बस्ने नेपालीहरूलाई मतदानको अधिकार दिने हो भने पहिलो प्राथमिकता वास्तविक नेपाली नागरिक र वास्तविक मतदाताहरु रहेको ठाउँलाई दिनुपर्ने बताएका थपलियाले नेपालको माया र सेवा सुविधामा विदेश बसेकाहरूलाई दोस्रो प्राथमिकतामा राखेर आयोगले मतदाता नामावली संकलन गरिरहेको बताए । उनले वाध्य मतदान स्थानीय तह, प्रदेश, प्रतिनिधिसभा कहाँ-कहाँ दिने भन्ने बारेमा पनि विस्तृत छलफल हुनुपर्ने बताउदै निर्वाचन आयोग अहिले प्रतिनिधिसभाको समानुपातिकतर्फ मात्रै मतदानको अधिकार दिनुपर्छ भन्ने निष्कर्षमा रहेको र हामीले विदेशमा बस्ने नेपालीको मताधिकारलाई सुनिश्चित गर्नका निम्ति कम्तीमा मतदाता नामावलीमा नाम दर्ता गर्न प्रारम्भ गरौं भन्यौं । राजनीतिक दलहरूसँग पटकपटक छलफल गरेका छौं । कार्यविधि पनि अहिले स्वीकृतिको चरणमा छ। त्यति बेला हामीले कहाँ जाने भन्दा हामीले के निधो गर्च्यौं भने मलेसिया र खाडीका ६ वटा मुलुकबाट प्रारम्भ गरौं न त मतदाता दर्ता चाहिँ प्रारम्भ गरौं भनेर हामीले एउटा अभ्यास प्रारम्भ

गरेको बताउदै

प्रमुख निर्वाचन आयुक्त थपलियाले अहिले दोहोरो नागरिकता, डिभी, पिआर, नेपाली नागरिकको विषय र मतदानको अधिकारको विषयमा विश्लेषण गर्नुपर्ने र निर्वाचनको मूलमन्त्र निर्वाचन स्वच्छ, स्वतन्त्र, निष्पक्ष र विश्वासिलो हुनुपर्ने औल्याए ।

शरणार्थी...

छ । यसअघि नै थापा विरुद्ध अनुसन्धान भएर मुद्दा दायर भएको थियो । मुद्दा दायर भएर पनि फरार रहेका प्रतिकलाई प्रहरीले भरखरै मात्र पक्राउ गरेको हो ।

सामाजिक ...

अपाङ्गता भएका महिलाहरूको महासंघ नेपालका रमा ढकालले अपाङ्गता भएका व्यक्तिहरु दैनिकी चलाउन नसकेर सरकारसँग हार गुहार गर्न बाध्य भएको बताउदै सरकारले दिने गरेको भत्ताले औषधि किन्नसमेत नपुग्ने दुखेको पोखिन । ‘मेरो २१ वर्षिय छोरा स्पाइनल कर्ड इन्जुरी भएको छ, उसलाई व्यक्तिगत चार जना सहयोगी चाहिन्छ’, उनले भनिन, ‘हामीलाई सरकारले चार हजार भत्ता दिन्छ, त्यो चार हजारले औषधि किन्न पनि पुग्दैन अनि यस्तो अवस्थामा सरकारको सहयोगले कसरी सम्बोधन गर्न सक्छ ?’

ढकालले संसदमा ३३ प्रतिशत महिलाको प्रतिनिधित्वको कुरा गरिरहँदा अपाङ्गता भएका महिलाको विषय कहाँ समेटियो त ? भन्दै प्रश्न गरिन ।

यसैगरी भोजराज श्रेष्ठले नेपालको विकासका लागि अपाङ्गता भएका व्यक्तिहरूलाई कहिल्यै पछाडि छोड्न नहुने बताउदै लोकतन्त्र स्थापनाको १८ वर्ष भैसक्दा पनि अपाङ्गता भएका व्यक्ति, दलित, महिलाले दिएको योगदानलाई राज्यले बिसर्गएको दावी सहित संसदमा अपाङ्गता भएका व्यक्तिहरूको प्रतिनिधित्वको विषयमा संविधानले लेखेको भएपनि वाध्यकारी गराउन नसकेको उल्लेख गरे ।

त्यस्तै यौनिक तथा लैङ्गिक अल्पसंख्यक समुदायको प्रतिधित्व गर्दै मनिन्द्र सिंह दनुवारले आफूहरूलाई पहिचान बाहेक अरु केही नदिएको बताउदै यौनिक तथा लैङ्गिक अल्पसंख्यक समुदायका मानिसलाई वैवाहिक सम्बन्ध कायम गर्न दिने कानुन बनाउने जिम्मेवारी सांसदको होइन भन्दै प्रश्न गरे । दनुवारले दलहरूले यौनिक तथा लैङ्गिकअल्पसंख्यक समुदायको सहभागितालाई ध्यान नदिएको भन्दै गुनासो पोखे । यसै क्रममा

संसदमा समय कम पाउने सांसदले गुनासो गर्दै संसदमा सांसदहरूको काम जनताका कुरा बोल्नु, नीति निर्माण गर्नु र कार्यान्वयनमा सहयोग गर्नु नै हो तर, संसदमा अधिकांश सांसदहरूले सामाजिक मुद्दामा कम बोल्ने गरेका छन् । संस्था सांसदहरु आफ्नै निर्वाचन क्षेत्रको विषयमा बढी केन्द्रित हुने गरेका छन् । यो कुरालाई सांसद स्वयम् स्वीकार्छन् ।

उनीहरूले संसदमा बोल्ने समय नै कम पाउने गरेको पनि बताएका छन् । त्यो कम समयमा पनि सामाजिक भन्दा धेरै राजनीतिक मुद्दा, विकास निर्माणका विषयलाई बढी जोड दिनु परेको बताएका हुन् ।

अन्तर संवाद कार्यक्रममा सहभागी तारा लामा तामाङ, अमृत लाल राजवंशी, गंगाराम चौधरी, उमीला माफ्ठी, गोमा लाभ सापकोटाले आआफ्ना विचार राखेका थिए ।उनीहरूले संसदमा बोल्दा अपाङ्गता भएका व्यक्ति, सिमान्तकृत समुदाय, लैङ्गिक तथा यौनिक अल्पसख्यकको विषयलाई समेट्ने प्रतिबद्धता जनाएका छन् ।

विनोद पहाडीले संसदमा बोल्न कम समय पाएका कारण सांसदले सामाजिक मुद्दाका विषयलाई प्राथमिकतामा पार्न सकिन भन्न नमिल्ने बताउदै नागरिकका विषयमा बोल्न विषेश समय कुर्न नपर्ने भन्दै जुनसुकै समयमा पनि बोल्न सकिने र आवश्यक पर्ने बताए भने, राष्ट्रियसभा सदस्य तथा विकास, आर्थिक, मामिला तथा सुशासन समितिका सभापति कमला पन्तले आफूहरूले संसदमा र संसदीय समितिहरूमा सामाजिक मुद्दालाई प्राथमिकता दिएको दावी गर्दै कतिपय अवस्थामा सांसदहरूले सामाजिक तथा मानवअधिकारका भन्दा पनि राजनीतिक मुद्दालाई बढी जोड दिएको जस्तो देखिए पनि सामाजिक मुद्दामा सांसद बोल्दैनन् भन्न नमिल्ने बताएकी थिइन् ।

- बासु खड्का

अन्तर्राष्ट्रिय

युक्रेन युद्ध अन्त्यका लागि योजना तयार

एजेन्सी - रुसमा कैदी जीवन बिताइरहेका आफ्ना १० जना नागरिकलाई हालै युक्रेनले फिर्ता ल्याउन सफल भएको छ । युक्रेनका राष्ट्रपति भोलोडिमिर जेलेन्स्कीले शुक्रबार कैदीहरूलाई रिहा गर्ने बारे जानकारी दिएका थिए । यसैबीच युक्रेनी राष्ट्रपतिले रुससँगको युद्ध अन्त्यका लागि ठूलो योजना तयार गरिरहेको बताउदै यो योजनालाई विश्वका अधिकांश देशले सहयोग गर्ने विश्वास छ । युक्रेनी राष्ट्रपतिले शुक्रबार स्लोभेनियाली राष्ट्रपति नताशा पिर्क मुसेरसँग मिलेर किभमा गरेको पत्रकार सम्मेलनमा भने, 'विश्वका अधिकांश देशहरूले समर्थन गर्ने युद्ध अन्त्य गर्ने योजना प्रस्तुत गर्नु हाम्रो लागि धेरै महत्त्वपूर्ण छ । उनले भने, ‘यो कूटनीतिक वाटो हो जसमा हामीले काम गरिरहेका छौं ।’ उनले युक्रेन र रुस बिच हाल कुनै वार्ता नभएको पनि जानकारी दिए ।

जेलेन्स्की र रुसका राष्ट्रपति भ्लादिमिर पुटिनको सार्वजनिक बयानका आधारमा युक्रेन र रुस बिच हाल कुनै पनि वार्ता चलि्रहेको छैन र सम्भावित शान्ति सम्झौताका सर्तहरूका सम्बन्धमा दुवै पक्षहरू पहिलेको जस्तै असहमतिमा छन् ।

युक्रेनले बारम्बार रसियाले शान्ति वार्ता शुरु हुनु अघि अन्तर रिष्ट्रिय मान्यता प्राप्त क्षेत्र, जसमा क्रिमिया प्रायद्वीप समावेश छ र आफ्ना सेना फिर्ता गर्नु पर्नेछ । यो २०१४ मा मस्कोद्वारा कब्जा गरिएको थियो । यद्यपि, रुसी राष्ट्रपति भ्लादिमिर पुटिनले युक्रेनलाई आफ्नो पूर्वी र दक्षिणी क्षेत्रहरू खाली गरेर आत्मसमर्पण गर्न आग्रह गरिरहेका छन्, जुन अहिले रुसको कब्जामा छ । यसअघि जेलेन्स्कीले एक पोस्टमा भनेका थिए, हामीले रुसी कैदबाट हाम्रा थप १० जनालाई फिर्ता ल्याउन सफल भयौं । यद्यपि, जेलेन्स्कीले युक्रेनमा राखिएका रुसी बन्दीहरूलाई रिहाइ गर्ने सम्झौताको हिस्सा हो वा होइन भन्ने कुरा बताएका छैनन् । जेलेन्स्कीले रिहा भएका मध्ये केही सन् २०१७ देखि जेलमा रहेको बताए । पूर्वी युक्रेनको रुस नियन्त्रित भागबाट यी व्यक्तिलाई पक्राउ गरिएको हो । रुसले २०१४ देखि क्रिमियन प्रायद्वीपसँगै चार युक्रेनी क्षेत्रहरू, डोनेस्क, खेरसन, लुगान्स्क र जापोरिभिया कब्जामा लिएको छ ।

गैंडाको चोरी शिकार रोक्न खागमा विशालु चिप जडान

एजेन्सी - दक्षिण अफ्रिकाका वैज्ञानिकहरूले गैंडाको चोरी शिकारी नियन्त्रण गर्ने उद्देश्यले सिङ्ग (खाग)मा चिप जडान गर्ने नयाँ अभियान सुरु गरेका छन् । यसबाट अन्तर्राष्ट्रिय नाकाहरूमा राखिएका जाँच चौकीबाट तस्करहरूलाई सजिलै पक्राउ गर्न सकिने वैज्ञानिकहरूको विश्वास छ । इन्टरनेशनल राइनोसोरस फाउन्डेसनको एक अनुमान अनुसार दक्षिण अफ्रिकामा करिव १५ हजार गैंडाहरु छन् ।

विश्वमै सबैभन्दा धेरै गैंडा पाइने दक्षिण अफ्रिकामा सबैभन्दा धेरै चोरी शिकारी पनि हुने गर्दछ । गत फेब्रुअरीमा दक्षिण अफ्रिकाको पर्यावरण मन्त्रालयले गैंडाको चोरी शिकार रोक्ने प्रयासका बावजुद सन् २०२३ मा ४९९ गैंडा मारिएको जनाएको थियो । यो सन् २०२२ को तुलनामा ११ प्रतिशतले बढी हो ।

चोरी शिकार गर्नेहरूले गैंडा मारेर त्यसको खाग काटेर लैजान्छन् । खागको सबैभन्दा धेरै माग एसियाली देशहरूमा हुने र महँगो मूल्यमा किनबेच हुने जानकारीहरु बताउँछन् । गैंडाको खागबाट परम्परागत औषधिहरु बन्ने बताइन्छ ।

दक्षिण अफ्रिकाका वैज्ञानिकहरूले अब त्यस्ता खागहरु उपयोग नै गर्न नमिल्ने गरी त्यसभित्र रेडियो एक्टिभ चिप राख्ने अभियान चलाएका छन् । विषयुक्त चिपले गैंडाहरूलाई दुखाइ पनि नहुने र हानि पनि नगर्ने वैज्ञानिकहरूको भनाइ छ ।

विटवाटरसेण्ड विश्वविद्यालयको रेडिएसन एण्ड हेल्थ फिजिक्स विभागका प्रमुख जेम्स लारकिन भन्छन्, 'गैंडाको खागमा दुईवटा साना रेडियो एक्टिभ चिप लगाइन्छ । चिप लगाउँदा गैंडालाई दुख्दैन र नकारात्मक असर पनि पर्दैन ।'

सोही विश्वविद्यालयको विज्ञान संकायकी डिन नित्या चेट्टी भन्छिन्, 'रेडियो एक्टिभ चिप जडान गरिएका खाग कहीं पनि प्रयोग गर्न मिल्दैन । किनभने यो मानिसहरूका लागि विषालु हुन्छ ।'

गैंडाको स्वास्थ्यको ख्याल

‘राइसोटप’ नाम दिइएको यो अभियान अन्तर्गत पहिलो चरणमा २० वटा गैंडामा रेडियो एक्टिभ चिप जडान गरिएको छ ।

यो चिप यति शक्तिशाली हुन्छ कि अन्तर्राष्ट्रिय नाकाहरूमा जडान गरिएका न्युक्लियर डिटेक्टर मेसिनले पत्ता लगाउँछ । दक्षिण अफ्रिकासहितका देशहरूले आतंकवाद नियन्त्रणका लागि अन्तर्राष्ट्रिय नाकाहरूमा न्युक्लियर डिटेक्टर जडान गरेका छन् ।

यो अभियानमा संलग्न संरक्षणकर्मीहरूका अनुसार गैंडाको खागमा राखिएको रेडियो एक्टिभ पदार्थले पाँच वर्षसम्म काम गर्दछ । यसबीचमा गैंडाको रगत परीक्षण लगायतका नियमित स्वास्थ्य जाँच पनि गरिने छ ।

दक्षिण अफ्रिकाको उत्तरपूर्वमा पर्ने वाटरबर्ग क्षेत्रमा जनावरहरूका लागि लिम्पोपो नामको स्याहार तथा संरक्षण केन्द्र छ । लिम्पोपोकी संस्थापक एरी वान डेभेन्टर भन्छिन्, ‘चोरी शिकार नियन्त्रणका लागि विगतमा गरिएका कयौं प्रयासहरु असफल भइरहेका छन् । चिप लगाउने अभियान अहिलेसम्मकै राम्रो आईडिया हो । अब यो अभियानले चोरी शिकार र तस्करी रोकिन्छ कि ।’

“मातृभाषाको उन्नति नगर्ने जातिको पतन र विनाश हुन धेरैवेर लाग्दैन ।”
- बाल गंगाधर तिलक

“नारी मात्र पुरुषको पत्नी होइनन्, उनी राजनीतिक नेता, कार्यकर्ता पनि हुन् ।”
- क्रुप्सकाया

सम्पादकीय

विद्यार्थीका चाहना र सरकारको अपेक्षा पूर्ण हुन सकोस् !

राष्ट्रिय परीक्षा बोर्डले २०८० साल चैतमा सञ्चालन गरेको माध्यमिक शिक्षा परीक्षा, एसईईको नतिजा भरखरै सार्वजनिक गरेको छ । यसरी प्रत्येक साल परीक्षा लिदै नतिजा प्रकाशन गर्ने जिम्मा लिएको राष्ट्रिय परीक्षा बोर्डले अधिल्लो साल भै यस सालको पनि असार १३ गते, बिहीबार नतिजा सार्वजनिक गरेको हो । सोही नतिजा अनुसार यो सालको नतिजा अधिल्लो सालको तुलनामा खच्चिनुका साथै निराशाजनक रहेको यथार्थ नतिजाले छर्लङ्ग पारेको छ । यद्यपि सो परिणामले मूलतः सरकार, शिक्षालय व्यवस्थापन समिति, अभिभावक, शिक्षकका अतिरिक्त परीक्षार्थी स्वयं पनि निराश हुनु अस्वाभाविक होइन । नकि, सरकार अनि अभिभावकको लगानी लाखौं विद्यार्थीको मेहनत, परिश्रमका अलावा शिक्षकका सिकाई पद्धतिलेसमेत नतिजा परिणाममुखी हुन नसक्नु विडम्बनापूर्ण स्थिति हो । यसले नेपालको शिक्षा क्षेत्रको अवस्थिति स्वतः चित्रण गर्दछ । अतः यसका लागि सम्बन्धित निकाय गम्भीर हुनु अति जरूरी छ । ताकि यसले शिक्षा जस्तो महत्त्वपूर्ण सवाल मा उत्पन्न विकरालअवस्था पुनः देशको शिक्षा क्षेत्रले भोग्न नपरोस् भन्ने शुभेच्छा गर्ने पर्दछ । यसका लागि शिक्षा सेवामा समर्पित शिक्षक अनि स्वयं विद्यार्थीहरू पनि मेहनतका साथ आफ्नो वर्षौवर्षको अध्ययनलाई परिणाममुखी र उपलब्धिमूलक बनाउन कटिबद्ध हुनै पर्छ । अन्यथा विद्यार्थीले आफ्नो वर्षौदेखिको अध्ययन-मनन र निरन्तर पठन-पाठनको औचित्य पुष्टि गर्न नसक्ने अवस्था सालिन्दा नदोहोरिएला भन्न सकिन्न । तसर्थ आमविद्यार्थी समवेदनशील बन्दै विशेषगरी अभिभावक र राष्ट्रलेसमेत शिक्षा क्षेत्रमा गरेको लगानी र प्रतिबद्धतालाई शिरोपर अनि आत्मसात् गर्न सक्नु पर्दछ । यिनै वास्तविक यथार्थतालाई हृदयंगम गर्ने हो भने यो सालको एसईईमा सहभागी भएका कुल संख्या चार लाख ४४ हजार ७८५ विद्यार्थीहरू मध्ये दुईलाख, बयालीस हजार ५६ जनाले मात्र कक्षा ११ मा पढ्न पाउने अवस्था प्रकाशित नतिजाबाट प्रष्ट भएको छ । त्यसरी प्रकाशित नतिजा अनुसार ५२.१४ प्रतिशत विद्यार्थी अर्थात् कुल संख्यामा दुई लाख ४१ हजार ३१३ जना विद्यार्थी ननग्रेड (एजी) ल्याएर रोकिने अवस्थामा थिए तर, सरकारले कक्षा १२ लाई विद्यालयस्तरको अन्तिम खुट्टिकला भनि निर्णय गरी कार्यान्वयनमा ल्याइरहेकोले यस पटक एसईईमा भण्डै पचास प्रतिशत भन्दा बढीले दुई विषय भन्दा बढीमा एजी ल्याएका सबै विषयमा अनुतीर्ण भएका सबैलाई मौका परीक्षामा सामेल गराउने सरकारको निर्णयलाई स्वागत योग्य मान्नै पर्दछ । तर यस विषयमा मौका परीक्षामा सामेल हुने विद्यार्थी गम्भीर बन्दै आफ्नो भविष्य कोर्न सफल हुने गरी पहिला गुमेको मौकालाई पुनः गुम्न नदिने हिसाबका साथ तमतयारीमा लाग्नु अति आवश्यक छ । यसका लागि मानसिक रूपमा तत्पर रहदै सफलताका खुडकिलो पार गर्ने विद्यार्थीका चाहना र सरकारको अपेक्षा पूर्ण सफलभूत हुन सकोस् , यही छ हाम्रापनि कामना !!

नेपाल आर्मी, इण्डियन आर्मी, ब्रिटिस आर्मी, सिंगापुर प्रहरीलगायत विभिन्न शारीरिक फिटनेशको लागि हामीलाई सम्झनुहोस् ।

MASTER RAJESH RAI
Owner/Training Director

GURKHA FITNESS & EDUCATION CENTRE

Seti Badh Marga Deep-16, Pokhara
+ 977 - 61 - 442292, 442293
+ 977 9803370473
E-mail : rairajesh56@yahoo.co.uk
www.facebook.com/gurkhatraining

देश कंगाल, भ्रष्टाचारीहरू मालामाल : छानबिन गर्ने कहिले ?

अनुसा थापा

देशमा भ्रष्टाचार मौलाएको छ । हरेक क्षेत्र भ्रष्टाचारको दलदलमा फस्दै गएको छ । देश खोको बनाएर भ्रष्टाचार गरिएको छ । सरकारलाई लुटेर सीमित व्यक्ति मोटाएका छन् । त्यसैले अब सरकार 'एक्सन' मा आउन जरूरी देखिएको छ । सरकारी कर्मचारी, राजनीतिक दल, व्यापारी, उद्योगी, संघसंस्थाका पदाधिकारीहरूको सम्पत्ति छानबिन हुनुपर्छ ।

त्यसका लागि सरकारले एउटा शक्तिशाली आयोग गनुपर्ने देखिएको छ । त्यो आयोगले राजनीतिक दल, भूपू तथा बहालवाला सरकारी कर्मचारी, व्यापारी, उद्योगी, संघसंस्थाको सम्पत्ति छानबिन गर्छ । सरकार नियमन नगर्ने अनि सबै देशलाई लुट्ने । एउटा सरकारी कर्मचारीले छोराछोरी राम्रो स्कूलमा पढाएर, खाएर, लाएर, कोठा भाडा तिरेरलगायत अन्य खर्च गरेर घरजग्गा जोड्न सक्छ ?

पिऊनुको जागिर खानेहरूले अंकुत सम्पत्ति जोडेका छन् । यो कसरी सम्भव छ ? भ्रष्टाचार होइन ? पहिलेपहिले सरकारी कर्मचारीको तलब कति हुन्थ्यो ? एक-डेढ सय । छोराछोरी पढाएर, खान दिएर, अन्य खर्च गरेर घरजग्गा जोड्न सम्भव छ ? त्यति पैसाले त मासिक घरखर्च धान्न पुग्दैनथ्यो ।

अनि तिनले कसरी करोडौंको सम्पत्ति जोडे ? यो खोजतलास हुनुपर्छ । सरकारी सेवामा छिरेको एकाध वर्षमै घर बनाउँछन् । सरकारी सेवा पैसाको बोट त होइन । तर, कर्मचारीले सरकारी सेवाले पैसा फल्ने बोट नै बनाएका छन् । सरकारी सेवामा छिर्नुको उद्देश्य नै भ्रष्टाचार गर्नु भएको छ ।

सरकारले छानबिन मात्र गरोस् न कुनै कर्मचारी चोखो भेटिँदैनन् । सबले भ्रष्टाचार गरेका छन्, राज्यलाई लुटेका छन् । सरकार निरीह हुँदा सरकारी कर्मचारीको मनोमानी बढ्यो । सरकार केही गर्न सक्दैन, हामीले जे गर्दापनि हुन्छ भन्ने भाव उनीहरूमा पलाएको छ । काम नगर्ने भ्रष्टाचार मात्र गर्ने ।

सरकारी जागिर खाने हरेकको काठमाडौंमा महल छ । सरकारले छानबिन गर्दा 'दूधको दूध, पानीको पानी' भइहल्छ । जसले भ्रष्टाचार गरेको छ, उसको सम्पत्ति राष्ट्रियकरण गर्नुपर्छ । उसलाई कारवाही गर्नुपर्छ । हिजो उसको पुरख्यौली सम्पत्ति कति थियो ? अहिले उसको सम्पत्ति कति छ ?

उसको छोराछोरी कहाँ पढ्छन् । मासिक आम्दानी र खर्च कति छ ? उसको आम्दानीभन्दा धेरै खर्च छ । तैपनि सम्पत्ति जोडेको छ भने त्यो भ्रष्टाचार भएको पुष्टि भइहाल्यो । भ्रष्टाचार गर्नेलाई जेल कोच्ने र उसको सम्पत्ति राष्ट्रियकरण गर्ने निर्णय सरकारले गरोस्, यहाँ कसैले भ्रष्टाचार गर्ने आँट गर्दैन ।

उद्योगी, व्यापारीहरूले राजश्व छलेका छन् । एकातिर राज्यलाई राजश्व नतिर्ने अर्कोतिर सामानको मँहगो मूल्य लिएर उपभोक्ता ठग्ने । उनीहरूको पनि सम्पत्ति छानबिन हुनुपर्छ । आफू कमाउनका लागि राज्य र जनता लुट्ने अधिकार कसैसँग पनि छैन । मालपोत, यातायातलगायतमा बसेका लेखनदासहरूको पनि सम्पत्ति छानबिन हुन आवश्यक छ ।

कानुनको विषयमा सामान्य ज्ञान भएका लेखनदासहरूले धेरै सरकारी, सार्वजनिक र गुठीको जग्गा हिनामिना गरेका छन् । सरकारी सम्पत्ति दोहन गर्नमा उनीहरूको हात छ । मालपोतका कर्मचारीसँग मिलेर उनीहरूले सरकारी, सार्वजनिक र गुठीको जग्गा दर्ता गर्छन् । अनि बेच्छन् ।

त्यो पैसाले अन्यत्र जग्गा जोड्छन् । लेखनदासहरू मोटाउनको प्रमुख कारण नै यही हो । अर्कोतिर बैंक तथा वित्तिय संस्थाका सञ्चालकहरूको पनि सम्पत्ति छानबिन गरिनुपर्छ । सीधासाधीलाई फसाएर उनीहरूले जोड्नसम्म सम्पत्ति जोडेका छन् । एनजिओ-आइएनजिओका सञ्चालकहरूले गरिबको नाम बेचेर आफू कमाएका छन् ।

गरिबको नाममा विदेशी डलर ल्याउने अनि खल्लीमा हाल्ने कार्यले प्राथमिकता

पाएको छ । निजी बोर्डिङ सञ्चालकहरूको सम्पत्ति पनि छानबिन गरिनुपर्दछ । मनलाग्दी पैसा लिएर उनीहरूले विद्यार्थीका अभिभावकलाई लुटेका छन् । यहाँ त सबैको 'देखाउने र चपाउने दाँत' छुट्टाछुट्टै छ ।

देश र जनताको सेवा भनेर लुट्ने काम भइरहेको छ । नेता र सरकारी कर्मचारीले भ्रष्टाचार लुकाउन परिवारलाई व्यापार-व्यवसायमा लगाएको हुन्छन् । अनि त्यहाँबाट कमाएको भनेर जनता र सञ्चारकर्मीको आँखामा धूलो भोकछन् । पूर्वप्रधानमन्त्री शेरबहादुर देउवा आफूसँग भएको सम्पत्ति श्रीमतीको हो भन्छन् ।

त्यति भने सक्तियो । तर, माइतीसँग त्यति सम्पत्ति दिने हैसियत थियो कि थिएन ? दिएको भए कहिले दियो ? कति दियो ? त्यति गहिराइमा सञ्चारकर्मी जाँदैन । उनले भनेकै भरमा सबैको मुख टालियो । काँग्रेसका महामन्त्री गगन थापामाथि स्वास्थ्यमन्त्री हुँदा धेरै भ्रष्टाचार गरेको आरोप छ ।

बाखा पालनको नाममा पनि भ्रष्टाचार गरेको बताइन्छ । उनलाई कसैले सम्पत्तिको बारेमा सोध्यो भने आमाबाबुले जोडेको भन्छन् । उनको आमा सरकारी कर्मचारी हुन् । सरकारी कर्मचारीको कति नै तलब हुन्छ ? आमाले जागिर खाने बेलामा तलब कति थियो ? खर्च कति थियो ?

खर्च कटाएर त्यत्रो सम्पत्ति जोड्न सम्भव थियो ? यहाँबाट पनि भ्रष्टाचारको गन्ध आएको छ । थापाले भ्रष्टाचार गरेनन् होला । तर, उनको आमाले त भ्रष्टाचार गरेको देखियो । पूर्व प्रधानमन्त्रीद्वय केपी शर्मा ओली र माधव नेपाल सबै सम्पत्ति श्रीमतीले जोडेको बताउँछन् । दुवैको श्रीमती बैंकको कर्मचारी हो ।

एउटी सरकारी कर्मचारीले घरखर्च धानेर, छोराछोरी पढाएर त्यत्रो सम्पत्ति जोड्न सक्छ ? यो सञ्चारकर्मी र जनतालाई भुक्काएको होइन ? वर्तमान प्रधानमन्त्री पुष्पकमल दाहाल 'प्रचण्ड' आफ्नो घर नभएको बताउँछन् । चितवनमा भएको पुरख्यौली सम्पत्तिमा घर बनाएको उनको भनाइ छ ।

उनले काठमाडौंमा घर बनाएनन् होलान् । तर, हातमा ७८ लाखको घडी भिरेका छन् । यो कहाँबाट आयो ? उनको अन्य क्षेत्रमा पनि लगानी भएको बताइन्छ । भाटभटेनीमा उनको लगानी रहेको बताइएको छ । देश कंगाल बनाउने आफू मालामाल गर्ने मात्र छन्, यहाँ । राज्यको सम्पत्ति दोहन गर्न सबै जना निकै सिपालु भए ।

नेता, व्यापारी, कर्मचारीले भ्रष्टाचार गरेको पैसा लगेर विदेशी बैंकमा लुकाएका छन् । व्यापारीहरू यहाँ राजश्व छल्ने अनि विदेशी बैंकमा लगेर राख्ने । भोलि आफूमाथि अष्ट्रेरो आयो भने विदेशमा गएर सेटल हुने योजना पहिले नै बनाएर राखेका छन् । दुई जिब्रेहरूले देश सकाएका छन् ।

आफैं भ्रष्टाचार गर्ने अनि आफैं भ्रष्टाचार गर्नुहुन्न भन्ने । आम्दानीभन्दा बढी खर्च हुनेवित्तिकै 'दालमा केही कालो' भएको बुझिन्छ । विकसित देशमा भ्रष्टाचार रोकन सरकार सशक्त भएर लागेको छ । तर, हाम्रो देशमा भ्रष्टाचारीका नाइकेहरू नै सरकारमा छन् । अनि कसरी सुधार हुन्छ ?

अ ध क ा श क ा छोराछोरी अमेरिका, अष्ट्रेलिया, क्यानडालगायतका विकसित मुलुक पुगेका छन् । गएको केही महिनामै उनीहरूले त्यहाँ घरजग्गा, गाडी किन्छन् । त्यो भ्रष्टाचारको पैसाले किनेको होइन ? बाबुआमा यहाँ भ्रष्टाचार गर्ने, छोराछोरी त्यता लगेर घरजग्गा, गाडी किन्ने । विदेशी ऋण बढेको बढ्यै छ ।

राज्यको ढुक्तीमा राजश्व उठ्न छोडिसकेको छ । अब देश बचाउने एउटै उपाय भ्रष्टाचारीहरूको सम्पत्ति खोतालौं । राष्ट्रियकरण गरौं । त्यहीबाट विदेशी ऋण पनि तिरिन्छ, देश पनि विकास गरिन्छ । राजनीतिक दल, सरकारी कर्मचारीहरूलाई जसरी हुन्छ भ्रष्टाचार गरेको सम्पत्ति लुकाउने र कानुनको दायराबाट बच्ने भन्ने मात्र छ ।

टालटुले मन्त्रिपरिषद्को निर्णय र उखानटुकाले कहिलेसम्म देश चल्छ ? देश भँडखालोमा पुगिसक्यो । यस्ता

पाठक मन्थन

पाठकको मन जित्ने सामाग्री प्रकाशित होस् !

श्री सम्पादकज्यू, त्यस सुम्निमा राष्ट्रिय साप्ताहिक पत्रिकाको नियमित नारी पाठक, शुभेच्छुक बनेको १५ वर्ष भएछ । यस अवधि भित्र सुम्निमा राष्ट्रिय साप्ताहिक पत्रिकाले आफ्ना मुख्य समाचार बाहेक अन्य पाठ्य सामग्री तथा प्रस्तुतिका धेरै पाठो रुपान्तरण गर्न चाहेतापनि नभइ रहेको महसुस हामीले गरेका छौं । अतः त्यस्ता प्रस्तुतिका विषयवस्तुलाई समयानुकूल बनाउन सके अझ सुन्दर हुने थियो कि, भन्ने आग्रह गर्न चाहन्छौं । त्यस अन्तर्गत थप अन्य सूचीहरू समावेश गर्दा अझ उपयुक्त हुने थियो । मूलतः सुम्निमा राष्ट्रिय साप्ताहिक पत्रिकाले देशको सामाजिक, राजनीतिक, धार्मिक, सांस्कृतिक, पक्षलाई अगाडै र पस्कदै आएको छ । त्यसै अनुरूप राज्य सयन्त्रबाट नै हेपिएका, थिचिएका नेपाली समाजको यथार्थलाई बेलाबखत सार्वजनिक गरे पनि यस्ता विषयमा अझ निरन्तरता दिनु वर्तमान अवस्थामा अत्यावश्यक भएको विनम्र अनुरोध छ । ताकि त्यस्ता समाचार, सन्देशले सरकारले गर्ने गरेका व्यवहारिक कार्य थप ठोस हुनका साथै परिणाममुखी बन्न सक्नेमा दुईमत नहोला भन्न सकिन्छ । यसर्थ सुम्निमा राष्ट्रिय साप्ताहिक पत्रिकाले हामी जस्ता हजारौं पाठकको मन जित्ने किसिमका प्रभावकारी पाठ्य सामग्री प्रकाशित हुन सकोस् ।

- अञ्जना चाम्लिङ -बुइपा, खोटाङ, कमला चोडवाङ -बसन्तपुर, तेह्रथुम, खान्नुमा बान्तवा - हतुवागढी -५, भोजपुर, गौरीका प्रधान - धरान-१०, सुनसरी, दीलुमाया मेचे - बैलाढुवा, झापा ।

जानकारीमूलक सामाग्री प्रकाशन होस् !

श्री सम्पादकज्यू, करिब ३१ वर्ष यतादेखि सुम्निमा राष्ट्रिय साप्ताहिक अखबारले एउटा पृथक अनि पत्रकारिताका मूल्यमान्यता सँगै इथिकलाई आत्मसात् गर्दै नेपाली समाजका विविधता माथि प्रकाशन पादै आएको छ । जसको विशेषता नै अनेकतामा एकता हो भन्ने सारतत्वलाई शिरोपर गर्दै सम्बन्धित निकाय र सरोकारवाला समक्ष जाहेर गर्दै आएको छ । तर पनि त्यहीँ समाजबाट हुने तिनै कउचप्पन विचको विभेदीकरणकोसमेत चिरफार गरेको छ । जसको प्रत्यक्ष-परोक्ष साक्षी हामी जस्ता हजारौं-लाखौं पाठक, श्रोता, दर्शकहरू छन् भन्दा अन्यथा नहोला । यिनै सत्य तथ्यमा रहेर आमनेपाली पाठक माझ आफ्ना समाचार मूलक, सूचनामूलक, जानकारीमूलक पाठ्य सामाग्री प्रकाशित गर्दै आएको सुम्निमा राष्ट्रिय साप्ताहिक अखबार अहिलेसम्मको अवस्थामा निकै लोकप्रिय, पठनीय बन्दै रहेको स्थितिमा अझै धेरै खोज, अनुसन्धान, विश्लेषण अनि समाधानमूलक लेख, रचना सहित भाषा, साहित्य, समाज, राष्ट्र, राष्ट्रियता र जनमुखी खालको सामाग्री प्रकाशन हुन सकोस् भन्ने शुभेच्छा पनि व्यक्त गर्दछौं । जसका लागि सुम्निमा राष्ट्रिय साप्ताहिक अखबारमा क्रियाशील सम्चारकर्मीहरू प्रति हार्दिक आभार तथा धन्यवादज्ञापन गर्दै नियमितताको निमित्त शुभेच्छा प्रकट गर्दछौं ।

- अमरसिंह राजवंशी, बिर्तामोड -३, भूपा, खगेन्द्र धिमाल - मङ्गलबारे, मोरङ, गुणराज तामाङ, रामप्रसादराई - २, भोजपुर, घनस्याम शेर्पा -सल्लेरी, सोलुखुम्बु, जगताराम लोहोर्ङ - खाँदवारी -५, संखुवासभा ।

नेता, कर्मचारी र व्यापारीको घरमा कति होला कालो धन ?

रूषा थापा

करिब तीन वर्षअघि बजारमा मन्दी निम्तियो । त्यतिखेरै पाँच सय र हजारको नोट लुकाइएको पनि कुरा बाहिरिएको थियो । बजार पूरै मन्दीमा गएपछि सडकदेखि सदनसम्म पाँच सय र हजारको नोटमा प्रतिबन्ध लगाउन आवाज समेत उठेको थियो । यद्यपि, सरकारले यी नोटमा प्रतिबन्ध लगाएन ।

उल्टै बजार मन्दीमा रहेको पनि सरकार पक्ष स्वीकार्न तयार भएको थिएन । अर्थ मन्त्रालय र राष्ट्र बैंकले बजारमा गएका कति पैसा बैंक, वित्तिय संस्थामा जम्मा भयो र कति घरमै लुकाइयो ? भनेर खोजतलास गरेन । यसप्रति सरकारी निकायले चासो नै देखाएनन् । राष्ट्र बैंक जहिल्यै बैंकमा पैसा थुप्रियो मात्र भनिरह्यो ।

केही दिनअघि भक्तपुरको सूर्यविनायक नगरपालिका वडा नम्बर, ४ दधिकोटस्थित एक व्यक्तिको घरमा दुई करोड रुपैयाँ चोरिएको घटना बाहिरियो । चोरी आरोपमा चार जनालाई प्रहरीले समातिसकेको छ । यो घटनाले नै मानिसहरूले पैसा घरमा लुकाइएको प्रमाणित गरिसकेको छ । अब सरकार के गर्छ ? अबै पनि सर्वसाधारणलाई भ्रममा पारिरहन्छ, सरकार !

यदि त्यो दुई करोड नचोरिएको भए यो घटना बाहिर आउँदैनथ्यो । न त एउटै मानिसको घरमा यत्रो पैसा रहेको कसैलाई थाहा हुन्थ्यो । रोचक कुरा त राष्ट्र बैंकले वाणिज्य बैंकहरूमा पैसा थुप्रियो भनेर भनिरहँदा एउटै व्यक्तिको घरमा यति धेरै पैसा रहेको खुलासा हुनुले राष्ट्र बैंकले आम नागरिकमा भ्रम मात्र सिर्जना गरेको पनि सावित भएको छ ।

पाँच सय र हजारको नोटमा प्रतिबन्ध लगाउन सदनमा समेत आवाज उठिसक्यो । केही दिनअघि मात्र नेपाली कांग्रेसका सांसद धनराज गुरुङले पाँच सय र हजारको नोटमा प्रतिबन्ध लगाउन माग गरेका थिए । सरकारले तत्काल यो नोटमा प्रतिबन्ध नलगाए देशको अर्थ व्यवस्था भन्नै संकटमा पर्ने उनको भनाइ थियो ।

जनतावाट चुनिएर आएका जनप्रतिनिधि अर्थात् सांसदले उठाएको कुराको जवाफ दिन सभामुखले सरकारलाई रुलिङ गनैपछ्न् । र, यसको जवाफ प्रधानमन्त्री वा अर्थमन्त्रीले दिनुपछ्न् । अहिले सर्वसाधारण भन्छन्, ‘सबैभन्दा धेरै पैसा राजनीतिक दलका नेतासँगै छ ।’ प्रधानमन्त्री पुष्पकमल दाहाल प्रचण्डसहित केपीशर्मा ओली, शेरबहादुर देउवा, माधवकुमार नेपालले खबौ रकम थुपारेर राखेको सर्वसाधारणको आरोप छ । ‘नभए किन यीनीहरु पाँच सय र हजारको नोटमा प्रतिबन्ध लगाउदैन्,’ आम जनता भन्छन् । अर्कोतर्फ एउटा साधारण व्यक्तिकै घरमा करोडौं भेटिन्छ भने नेताहरुको घरमा कति होला ? अहिले बजार पूरै मन्दीमा छ । व्यापारव्यवसाय ठप्प छ । घरजग्गा, गाडी

र सेयरको किनबेच छैन । सहकारी सबै डुबिसके । लघुवित्त, फायनान्सहरु पनि डुबिसकेका छन् ।

अहिले बैंकमा समेत समस्या निम्तिएको छ । वास्तवमा बैंकमा पैसा नै छैन । तर, राष्ट्र बैंक यो कुरा बाहिरिन नदिन बैंकमा पैसा थुप्रियो मात्र भन्छ । प्रधानमन्त्री, अर्थमन्त्री र गर्भनर जिम्मेवार भएनन् । सबैलाई आफ्नो स्वार्थ पुरा गर्न पाए पुग्यो । त्यसमाथि अर्थको विषयमा केही थाहै नभएको व्यक्तिलाई समग्र मुलुकको अर्थ व्यवस्था चलाउने जिम्मेवारी दिएपछि कसरी अर्थतन्त्रमा सुधार आउँछ ?

अहिले अर्थमन्त्री वर्षमान पुनले तत्काल एउटा निर्णय मन्त्रिपरिषद्मा लैजान आवश्यक छ । उनले पाँच सय र हजारको नोटमा प्रतिबन्ध लगाई दुई हजारको नयाँ नोट निकाल्ने प्रस्ताव मन्त्रिपरिषद्मा लैजानुपछ्न् । मन्त्रिपरिषद्ले यो निर्णय गरेमा अहिले बजारमा रहेको मन्दी एकाएक हट्ने छ । अर्कोतर्फ कर्मचारी, नेता, व्यापारी, सर्वसाधारणहरूले समेत घरमा लुकाएको पैसा बाहिरिनेछ ।

प्राइभेट बैंकवाट जनताको विश्वास गुमेको छ । बैंककै कर्मचारीहरूले बचतकर्ताको रकम हिनामिना वा चोरी गरेको घटना बाहिरिएपछि, अहिले प्राइभेट बैंकहरूमा बचत गर्ने र कर्जा लिने कोही छैन । यता, सरकारी बैंकमा दश लाखभन्दा बढी रकम राख्दा स्रोत खुलाउनुपछ्न् । स्रोत नखुलाए त्यो रकम गैरकानूनी हुन्छ । अनि स्रोत खुलाउन केही नभएपछि मानिसहरूले आफूसँग भएको रकम घरमै लुकाएका हुन् ।

पैसा जति लगानी भयो, त्यति नै बजार चलायमान हुने हो । तर, पैसा सबै घरमा लुकाएपछि कसरी बजार चलायमान हुन्छ । उदाहरणका लागि मानिससँग पचास लाख छ । यदि त्यो पैसाले उसले पसल खोल्छ भने त्यसवाट रोजगारी सिर्जना हुन्छ अनि राज्यले पनि राजस्व पाउँछ । यति मात्र होइन त्यँही पैसा उसले बैंकमा राख्यो भनेपनि बैंकले त्यो पैसा विभिन्न क्षेत्रमा लगानी गर्छ । डिपोजिटकर्ताले समेत व्याज पाउँछ्न् ।

तर, बैंकमाथि विश्वास नरहँदा र डुब्ने बासले लगानी पनि नगरेपछि मानिसहरूले घरमै पैसा लुकाए । अनि त्यो पैसा घरमै फिज हुन पुगेको छ । अब मानिसले घरमै पैसा लुकाएपछि न त्यसवाट रोजगारी सिर्जना हुन्छ न त राज्यले राजस्व नै पाउँछ्न् । यसैले, अहिले बजार चलायमान हुन नसकेको हो । बजारमा नयाँ लगानीकर्ता छैनन् । एका पुराना पनि पलायन हुँदै गएका छन् ।

अहिले कपडा पसल, होटल, रेस्टुरेन्टहरूमा व्यापार छैन । तर, सुन पसलमा भने मानिसहरूको भीड लागेको देखिन्छ । किनकि मानिसहरूले घरमा लुकाएको पैसा सुनमा लगानी गर्न थालेका छन् । सुन किनेर ल्याउँछ्न् अनि घरमै लुकाएर राख्छ्न् । यद्यपि, सुनवाट जनता र राज्यलाई केही

फाइदा छैन । यसले सीमित सुन व्यापारीलाई मात्र फाइदा पुगिरहेको छ ।

हिजो नाफा हुने लोभमा महंगोमा घरजग्गा, गाडी र सेयर किन्नेहरु अहिले चुलुम्मै डुबेका छन् । यसरी नै अहिले सुनमा लगानी गर्नेहरु पनि पछि डुब्ने छन् । जिम्मेवार पदमाबसेपछि जिम्मेवार कुरा गर्नुपर्छ । अहिले राष्ट्र बैंकका गर्भनर महाप्रसाद अधिकारी अर्थतन्त्र ठिकठाक रहेको दावी गर्छ्न् । तर, अर्थतन्त्र साँच्चिकै ठिक छ भनेर किन नेपाल व्यापार घाटामा छ । किन विदेशी ऋण बढ्दै गएको छ ?

किन बजारमा तीन वर्षअघिजस्तो चहलपहल छैन ? किन राष्ट्र बैंकको खुकुलो नीतिका बावजूद घरजग्गा, गाडी र सेयरको कारोबार बढ्न सकिरहेको छैन ? किन बजारमा कोठा, सटर र फ्ल्याटहरु खाली हुँदै गएका छन् ? किन व्यापारीहरु पलायन भइरहेका छन् ? किन नेपाली युवाहरु कामको खोजीमा विदेशिरहेका छन् ? अब यसको जवाफ सम्वन्धत निकायले दिनुपर्छ ।

महालेखा परीक्षकको कार्यालय भन्छ, ‘सरकारको आम्दानीभन्दा खर्च दोब्बर भयो ।’ नेपाल सरकारले विदेशीसँग मात्र २७ खर्ब ऋण लिइसकेको छ । अहिले एकै नेपालीको टाउकोमा लाखौं विदेशी ऋणको भार छ । देशको आर्थिक अवस्था निकै कमजोर भइसक्यो । जनता खाना नपाएर आत्महत्या गरिरहेका छन् । तर, सरकारी कर्मचारीहरु तलब सुविधा बढाउनुपर्यो भन्दै आन्दोलन गर्छन् ।

कर्मचारीहरु अन्धो छन् । उनीहरूले देश र जनताको अवस्था देखेका छैनन् । अर्को वर्ष अर्थतन्त्र अबै नाजुक अवस्थामा पुग्ने अहिले आम नागरिक बताउँछ्न् । प्रधानमन्त्री पुष्पकमल दाहालसँग एक्सनमा जाने हिम्मत छैन । अर्थमन्त्री वर्षमान पुन पाँच सय र हजारको नोटमा प्रतिबन्ध लगाउने प्रस्ताव मन्त्रिपरिषद्मा लैजान सक्दैनन् ।

बुढोपाकाले भन्थे, ‘कि अरुले काम गरेको देखेर सिक्नु कि आफैँ गर्न सिक्नु ।’ प्रचण्ड प्रधानमन्त्री बनेपछि, पटकपटक भारतीय प्रधानमन्त्री नरेन्द्र मोदीलाई भेट्न भारत पुगे । विडम्बना, उनले भारतले कब्जा गरेको नेपाली भूभाग मोदीसाग कुरा गरेर फिर्ता समेत ल्याउन सकेनन् ।

भारतले २०७३ सालमै भारतीय नोट पाँच सय र हजारमा प्रतिबन्ध लगाएको हो । अहिले नेपालमा देखिएकोजस्तो आर्थिक संकट त्यसवेला भारतमा पनि देखा परेको थियो । र, भारत सरकारले तत्काल यस्तो निर्णय गरी कार्यान्वयनमा ल्यायो । अहिले भारतको अर्थतन्त्र ठिकठाक छ ।

तर, प्रधानमन्त्री प्रचण्डले भारतको यो राम्रो काम पनि सिकेनन् । उनी जनताले तिरैको करमा भारत भ्रमण पटकपटक गरे तर उपलब्धि केही भएको छैन । मोदीसँग फोटो मात्र खिचे । प्रचण्डसँग देश र जनताको लागि काम गर्ने क्षमता नै नभएको

छिन् । अनु विज्ञातिका यी शब्दहरूमा सङ्गीत भरेर म्युजिक नेपालको स्टुडियोमा गाउँदा आँफू पनि शब्दहरु सगै वहेको, शब्दहरूले मनको भित्री कुना कुनामा प्रेमिल भाव भक्तिएको अनुभव संगान्त् पाएको उनी बताउँछिन् । धेरै पुरुष गीतकारहरूको शब्दमा काम गरेकी उनी अनु विज्ञाति जस्तो प्रतिभावान र राम्रा शब्दहरु लेख्ने गीतकारका शब्दहरूमा सहकार्य गर्न पाउँदा सन्तुष्टिको फरक अनुभूति संगाल्ने अवसर पाएको र आगामी दिनहरूमा पनि विज्ञातिका शब्दहरूमा काम गर्ने अवसर जुनै अपेक्षा राखेकी छिन् ।

‘हसाउँछौ तिमै मजी, रुवाउँछौ तिमै मजी....’ बोलको अविनाश थापाको शब्द तथा दिपक शर्माको सङ्गीतमा पहिलो गीत गाएकी बबिनाको १६ वर्ष भन्दा बढीको सङ्गीत यात्रामा विभिन्न गीत तथा भजनहरूमा स्वर तथा सङ्गीत दिएर उनले नेपाली श्रोता, दर्शकको अपार माया पाएकी छिन् । सुगम सङ्गीत तथा भक्ति सङ्गीत पारखी दर्शक तथा स्रोताको मुटुको ढुकढुकी बनेकी छिन् । सङ्गीत क्षेत्रवाट चरमचुलीमा पुग्ने जीवनको अभिष्ट लिएर सङ्गीतयात्रामा यात्रारत् बबिनाका भगवान श्री कृष्णका भजनहरु काले काले कृष्ण, मधुराष्टकम्, महामन्त्रको रुपमा जपिने हरे कृष्ण हरे कृष्ण कृष्ण कृष्ण हरे हरे ..हरे राम हरे राम राम राम हरे हरे, अच्युतम् केशवम् रामानारायणम्, श्री कृष्ण गोविन्द हरे मुरारे, अच्युताष्टकम् लगायत भगवान श्री राम, महादेव, हनुमान चालिसा, दुर्गा भजन, गायत्री मन्त्र लगायतका विभिन्न भजनहरु वीणा भक्ति युद्द च्यानलमा संप्रहित रहेका छन् भने उनका व्यवसायिक गीतहरु उनको आफ्नै ‘बबिना भट्टराई’ युटुव च्यानल मार्फत सार्वजानिक हुँदै आएका छन् । भखैरे नेपाली सङ्गीत श्रेवको इतिहासमा नै लमजुडका चारुकार लक्ष्मी प्रसाद मिश्रको शब्द रहेको पहिलो ‘चार’ माग सङ्गीत तथा स्वर दिएर उनले नेपाली चारु गायन तथा सङ्गीतमा आफूलाई पहिलो ‘चार’ गायिका तथा सङ्गीतकारको रुपमा स्थापित गरेकी छिन् ।

भाषा–साहित्य

चाम्लिङ भाषा

छेप्पा छेम्मा

- लोचन ज्योति चाठ्लिङ

छेप्पा छेम्मावा पावाटाको टुड्माडा

काँ मतै ओइन

खाना पुनी राओइटाको हिडे

छ्योनम् काँ मतै ओइना

खानापुनी हौवा मुमे तिरै ।

छेप्पा छेम्मावा पामापा

भारा इटो

वा, बोखा, खोलीमो राँईएपा

देलै पाईदिम्को नाखो

न काँ रहिवालुवाँको न खाना रहिवातालाको

मख्ल्यापा रुईडा लाम्थाको

रुई वाडा लाम्थाको

वा छिवा योंडाडा धि लाम्थाको

योंडा धिमाटाम्डा लाम्थाको

खोलै खोसैडा लाम्थाको

टों ल्यावाडा लाम्थाको

न

नाम्छुडा मिलाम्थेकोची तेकुमेपा

लम् पाधेका पिडाको नी

नम् मेची महाकाली सों

त्यकोडो लाम् मिलाम्थे आँसे

खाना न काँ पुनी लाम्थाआँसाँच्के

डोम्नो म्हैपा मिहाकोसै आडा छेप्पाची ।

ओको पामाआँसापा

पिछा रहिवालाको नाँखो

न शब्दवा छाम् भितिम्को

न लुङटोवा मी वातियुको

न आल्सको टुड्मा धितित्मको

न कैची धिताचीको ।

अँ आडा छेप्पा छेम्मा म्हैपा मिहाँको नी

टुड्मा चँमान्चिमावा डो

बोखाडा माखाटा नी

छ्योनडो छेप्पा छेम्मामो मुईमारीडा

भारा दुड्डा साकेला मनामुईदुई

काँ मतै ओइना खाना पुनी मनामैमा तिरै ।

- चिप्रिङ ढ, खोटाङ,

अनुवाद सहयोग: राजु विक्रम चाम्लिङ

कला–मनोरञ्जन

दयाहाड र मिरुना अभिनित

‘घरज्वाइँ’को ट्रेलर सार्वजनिक

काठमाडौँ - यहीं असार २८ गतेदेखि प्रदर्शनमा आउन लागेको नेपाली चलचित्र ‘घरज्वाइँ’को ट्रेलर हालै सार्वजनिक गरिएको छ ।

काठमाडौँमा गत बिहीबार एक कार्यक्रम बिच सार्वजनिक गरिएको ट्रेलर प्रदर्शनवाट चलचित्र गाउँको परिवेशमा बनेको आभास हुन्छ । चलचित्रमा एउटा गाउँमा शिक्षण पेशा गरिरहेका दयाहाड राईको त्यहाँकी मगर युवती मिरुना मगरसँग प्रेम बसेपछि आउने आरोह-अवरोहको कथामा ट्रेलर केन्द्रित भएको छ ।

निर्देशक अनिल बुढा मगरले निर्देशन गरेको चलचित्रमा दयाहाड, मिरुना र शिशिर सहित कविता आले, भोलाराज सापकोटा, पुष्कर गुरुङ, बुद्धि तामाङ, खड्कबहादुर पुन (खबपु), राज थापा, शिला आले, अनु थापा, बिना थापा मगर, सोनाम लामा, विवेश बुढा मगर, सुनिल मगर, सुरेश पुन लगायतले अभिनय गरेका छन् । चलचित्र जिएम मुभिज् र एवीएम सिनेमा प्रोडक्सनको संयुक्त ब्यानरमा निर्माण भएको चलचित्रका निर्माता जनक घर्ती मगर हुन् । पूर्वी रुकुम आसपासमा छार्याँकन गरिएको चलचित्रको कथा लेखन पनि निर्देशक अनिल स्वयंले लेखेका हुन् । चलचित्रको पटकथा तथा संवाद लेख्न विनोद खतिवडा र सुभाष कोइरालाको सहयोगमा लेखिएको बताइएको छ । चलचित्रको छार्याँकन सुसन प्रजापती र सम्पादन कृष्ण भण्डारीले गरेका छन् ।

पत्रकार....

पत्रकार भातृ संघसंगठनमा संलग्न भएर रडाको मात्र मच्चाउन खोजिन्छ भने, स्वतन्त्र र पेशागत कर्मको धज्जी उड्न सक्ने बताइएको छ । यस अर्थ नेपाल पत्रकार महासंघको साख अक्षुण्ण राख्दै स्वतन्त्र र स्वायत्त संस्थाको रुपमा स्थापित गर्न आमश्रमजीवी सञ्चारकर्मीहरु गोलबन्द हुनुपर्ने समय नजिकिरहेको सञ्चार क्षेत्रका अग्रजहरुले औल्याएका छन् । यसो गरे राजनीतिक दल निकट पत्रकारहरुले महासंघको नाममा जस्तोसुकै हर्कत गर्न नसक्ने पनि उनीहरुको तर्क रहेको छ । नेपाल पत्रकार महासंघको महाधिवेशन निर्वाचन कार्यक्रममा देखिएका यिनै परिदृश्यलाई नियाल्दै पत्रकार महासंघ प्रदेश, जिल्ला, विदेश शाखा र स्वतन्त्र पत्रकार संगठन नेपाललेसमेत छुट्टाछुट्टै ध्यानाकर्षण पत्र बुझाएका छन् । यहीं २७ औँ महाधिवेशन निर्वाचनलाई सहज र सहमतीय वातावरणमा निर्वाचन सम्पन्न गर्न-गराउन जोडदार माग गर्दै स्वतन्त्र, श्रमजीवी, स्वरोजगार र व्यवसायिक पत्रकार हरूको साभ्ना उम्मेदवारको रुपमा स्वतन्त्र पत्रकार संगठन, नेपालका अध्यक्ष एल.एस. लामाको नेतृत्वमा उम्मेदवारी दिने तयारी गरिरहेको स्वतन्त्र पत्रकार संगठन निर्वाचन परिचालन समितिले जनाएको छ । तर, निर्वाचन प्रक्रिया भने नेपाल पत्रकार महासंघको निर्देशनमा एकाएक स्थगित गरिएको नेपाल पत्रकार महासंघ निर्वाचन समिति स्रोतले जनाएको छ । यस बारे निर्वाचन समिति स्रोतसँग निर्वाचन अनिश्चितकालका लागि स्थगित भएको हो भन्ने जिज्ञासामा स्रोतले केवल यतिखेर महासंघ केन्द्रीय कार्यसमितिमा निर्वाचन सम्पन्न गर्ने नगर्ने बारे यो समाचार तयार पार्दासम्म छलफल भइरहेको बताइएको छ । जुन छलफलको निष्कर्ष के हुने हो त्यसको भने प्रतीक्षा गर्नु पर्ने भएको छ । यद्यपि इतिहासमै असक्षम वर्तमान नेतृत्वले अन्तर्राष्ट्रिय क्षेत्रमासमेत बदनाम भएको महासंघको छ्त्रि र गरिमालाई कसरी बचाउन सकिन्छ भन्ने विषयमा केन्द्रित रहेर चुनावी मैदानमा जाने अध्यक्ष लामाको भनाइ छ । अध्यक्ष लामा नेतृत्वलाई अत्यधिक मतदान गरी विजय गराएको खण्डमा हालसम्म पत्रकारले बुझाउँदै आएको

परिचयपत्र बापतको शुल्क निःशुल्क गर्ने घोषणा गरेका छन् । यसैगरी नेपाल पत्रकार महासंघले उपलब्ध गराएको सदस्यता परिचय पत्रले देशको प्रमुख प्रशासनिक केन्द्र सिंहदरवार लगायतका सरकारी कामकाजको लागि सूचना विभागले वितरण गरिने परिचयपत्र समानको अधिकार दिलाएर परिचयपत्र वितरण गरिनेछ भने, एक परिवारको सदस्य पत्रकार महासंघको सदस्यता रहेको सम्पूर्ण परिवारले वर्षको दुई पटक ६/६ महिनामा स्वास्थ्य परीक्षण निःशुल्क गराइने, आर्थिक अभावका कारण नेपाल पत्रकार महासंघको सदस्यका सन्तानले पढ्न पाएका छैनन् भने छात्रवृत्तिको व्यवस्था गरी पत्रकार महासंघको सिफारिसमा पढाउने व्यवस्था गरिनुका साथै नेपाल पत्रकार महासंघको संस्थापकमा सत्यनारायणबहादुर श्रेष्ठ र संरक्षकमा पूर्व प्रधानमन्त्री कृष्णप्रसाद भट्टराईलाई लिपिवद्ध गराई महासंघ परिसरमा प्रतिमा निर्माण गरी उच्च सम्मान गरिनेछ । व्यवसायिक, स्वतन्त्र, श्रमजीवी र स्वरोजगार पत्रकार हरूको समस्या पहिचान गरी वैज्ञानिक ढंगले व्यवस्थापन गरिनका साथै साना लगानीमा सञ्चालित स्वरोजगारमुखी प्रिन्टिङ अखबारहरुको निरन्तरताका लागि आवश्यक परामर्श गरी दीर्घकालीन

उपाय खोजिने छ, त्यस्तै समाचार लेखी प्रकाशित गरेको, वाचन गरेको र श्रव्य दृश्य सामग्री सार्वजनिक गरेको विषयलाई लिएर उजुरी परेको खण्डमा महासंघले महसंघकै भवनमा मेलमिलाप विभाग गठन गरी पीडित र पीडकबिच छलफल गरी समस्या निरुपण गरिनेछ । यस्तै श्रमजीवी पत्रकारको श्रम शोषण गर्ने-गराउने मिडिया सञ्चालक विरूद्ध पत्रकार महासंघको नेतृत्वले अभिभावकको जिम्मेवारी लिएर श्रम ऐन अनुसार पाउनु पर्ने पारिश्रमिक उपलब्ध गराइने छ । नेपाल पत्रकार महासंघको केन्द्रीय कार्यालय, प्रदेश र जिल्ला शाखाहरुमा पुस्तकालयको स्थापना गरिइने छ । अन्तर्राष्ट्रिय जगतमा विस्तार गरिएको महासंघको शाखालाई निरन्तरता दिँदै अन्तर्राष्ट्रिय स्तरमा महासंघको शिर उच्च राख्ने कार्यको थालनी गरिनुका साथै विदेश शाखाका पदाधिकारी, सदस्यहरुलाई विधानतः हाल मतदानबाट वञ्चित गराइएको प्रावधानलाई आवश्यक छलफल तथा विधान संशोधन गरी मतदान प्रक्रियामा सहभागी गराइने व्यवस्था लागु गरिने बताइएको छ ,यस्तै नेपाल पत्रकार महासंघको निर्वाचन प्रक्रियामा वञ्चित गरिएकोमा वैदेशिक शाखा युरोपका अध्यक्ष केजिन राई, जापानका अध्यक्ष शान्त पहरी, यु.एईका अध्यक्ष मेघराज सापकोटा , बेल्जियमका अध्यक्ष ओम शर्मा, कतारका अध्यक्ष दिल कुमार श्रेष्ठ , कुवेतका अध्यक्ष

राज मल्ल , दक्षिण कोरियाका का.वा. अध्यक्ष सन्तोष खड्का, बेलायतका अध्यक्ष धुवराज अर्याल, भारतका अध्यक्ष देवेन्द्र कुँवरको हस्ताक्षर रहेको संयुक्त विरोध प्रेस विज्ञप्ति अस्तित् शनिवार जारी गरेका छन् । संयुक्त विज्ञप्तिमा भनिएको छ, नेपाली पत्रकारहरुको साभ्ना संगठन नेपाल पत्रकार महासंघ निर्वाचनको प्रक्रियामा छ । असार १४ गते प्रकाशित अन्तिम नामावलीमा प्रवास/वैदेशिक शाखाका सदस्यहरुलाई निर्वाचन प्रक्रियामा वञ्चित गरिएकोमा हामी प्रवास शाखाहरु आपत्ति प्रकट गर्दै यस अलोकतान्त्रिक कदमको घोर निन्दा एवम विरोध गर्दछौ ।

नेपाल पत्रकार महासंघको विधानको परिच्छेद ५ को दफा १६ को उपदफा ४ अनुसार निर्वाचनमा सम्पूर्ण सदस्यहरुले मत हाल्न पाउनु पर्ने स्पष्ट प्रावधान हुँदा-हुँदै विभिन्न बहाना बनाएर प्रवास शाखाका सदस्यहरुलाई वञ्चित गर्नुले निर्वाचनको वैधता माथि प्रश्न उठेको छ । विभिन्न जोखिम मोलेर विदेशमा रहेका ५० लाख नेपालीहरु बिच पत्रकारिता गर्दै आईरहेका सयौं पत्रकारहरुलाई गरिएको यो उपेक्षा कुनै हालतमा पनि सैष्ठ्य हुँदैन ।

महासंघका अध्यक्ष लगायत पदाधिकारीहरुलाई पटकपटक ध्यानाकर्षण गराउँदा पनि लोकतन्त्रको पहरेदार रहेको संस्थाले आफ्ना सदस्यहरुलाई मतदान प्रक्रियामा वञ्चित गरेर गरेको निर्वाचन लोकतन्त्रको मूल्यमान्यता विपरीत हुने हाम्रो ठहर छ ।

तसर्थ, आगामी असार २२ गते हुने भनिएको उक्त निर्वाचनमा प्रवास शाखाका सदस्यहरुलाई तत्कालका लागि शाखाले सिफारिस गरे बमोजिम वा नेपालमा सम्बन्धित शाखाहरु मार्फत निर्वाचन प्रक्रियामा सामेल गर्न-गराउन यसै प्रेस विज्ञप्ति मार्फत अनुरोध गर्दछौं भन्दै नेपाल पत्रकार महासंघ, केन्द्रीय कार्यसमिति, केन्द्रीय निर्वाचन समिति, प्रेस चौतारी नेपाल, नेपाल प्रेस युनियन, प्रेस सेन्टर नेपाल, समाजवादी प्रेस संगठन नेपाल, क्रान्तिकारी प्रेस संगठन नेपाल लगायतलाई बोधार्थ दिइएको छ ।

नेपाल पत्रकार महासंघको यिनै कमीकमजोरी र बेथितिलाई औल्याउँदै स्वतन्त्र पत्रकार संगठन नेपालले नेपाल पत्रकार महासंघका सबै तहको निर्वाचन उपयुक्त समयमा सम्पन्न गर्न महासंघलाई आग्रह गरेको थियो । संगठनका अध्यक्ष एल.एस. लामाको नेतृत्वमा गएको एक प्रतिनिधिमण्डलले महासंघका महासचिव रोशन पुरीलाई ध्यानाकर्षण पत्र बुझाउँदै सो सुभाब दिएको हो ।

संगठनले दिएको ध्यानाकर्षण पत्रमा आठ सय ७९ वर्गीकरणमा परेको अखवारलाई लोककल्याणकारी विज्ञापन बापतको बिल भुक्तानी यहीं असार २० गते सम्म गर्नका लागि पहल गर्नसमेत दवाव दिएको छ ।

ध्यानाकर्षण पत्रमा ‘गाँसको लागि अवाज बुलन्द गरेर लड्ने कोही नभएको हुनाले स्वतन्त्र पत्रकार संगठनको मागलाई स्वीकादै चुनाव मौसम अनुकूल समयमा सार्न आग्रह गर्दै नेपाल पत्रकार महासंघको शुद्धीकरणको मूद्दाबाट उच्चिएको सदस्यता विवादलाई विधानअनुसार समयमै निरूपण नगरी गैर सवैधानिक तवरले पटकपटक निर्वाचन तालिका घोषणा गरेर निर्वाचन सम्पन्न गराउन नसकेको भन्दै संगठनले महासंघको नेतृत्व र निर्वाचन समितिप्रति गम्भीर ध्यानाकर्षण गराएको छ । ‘पत्रकार महासंघको इतिहासमा असवैधानिक ढंगले जिल्ला शाखा र प्रदेश समितिको अधिवेशन सम्पन्न नगराई गत वैशाख २१ गते काठमाडौँमा सम्पन्न २७ औँ महाधिवेशनको म्यान्डेट अनुसार जेठ २६ गते महासंघको तीनै तहको निर्वाचन मिति घोषणा गरेको महासंघले तोकिएको मितिमा निर्वाचन सम्पन्न गराउन असफल भएको, ध्यानाकर्षण पत्रमा उल्लेख छ । यस्तै

संगठनले महासंघको पहिलो संस्थापक सत्यनारायणबहादुर श्रेष्ठको नाम अनुमोदन गराउन महासंघ पूर्णरूपमा मौन देखिएको भन्दै इतिहासलाई तोडमोड गर्न गराउन कोही कसैलाई छुट नभएको जनाउँदै श्रेष्ठलाई संस्थापक र पूर्वप्रधानमन्त्री कृष्णप्रसाद भट्टराईलाई संरक्षक भएको अनुमोदन गरी इतिहासको महाराथीहरुको उच्च सम्मान गर्न माग गरेको छ ।

‘वर्तमान नेतृत्वले चुनाव सम्पन्न गराउने कुरामा आशंका बढ्दै गइरहेको र स्वतन्त्र, श्रमजीवी, व्यवसायिक, स्वरोजगारमा आबद्ध पत्रकारहरू माथि विभेद तथा पक्षपाति ढंगले सदस्यता नवीकरण गर्न वञ्चित गर्दै सदस्यताबापत उठाइएको लाखौं रूपैयाँ अपचलन गर्न खोजिएको र गैर पत्रकारको जमातलाई पत्रकार महासंघको सदस्यता वितरण गर्न खोजिएको हाम्रो ठहरलाई निस्तेज पार्न संगठनले आग्रह गरेको छ ।

नेपाल पत्रकार महासंघको आधिकारिक वेबसाईटमार्फत सूचना सार्वजनिक नगरी सूचनाको हकबाट वञ्चित बनाइएको भन्दै संगठनले स्वरोजगार पत्रकारहरुले

सञ्चालन गर्दै आएको साप्ताहिक, पाक्षिक र मासिक पत्रिकाहरुलाई लोककल्याणकारी विज्ञापन दिन ढिलाई गरेकोमा आपत्ति जनाउँदै संगठनले सुदूर पश्चिम प्रदेशका अधिकांश जिल्ला शाखा भवन निर्माणका लागि स्थानीय निकायको आर्थिक सहयोगमा भवन निर्माण सम्पन्न कार्य भएको हुँदा भवन निर्माणको बिल भुक्तानी यहीं असार २४ भित्र लिनुपर्ने भएकोले महासंघले जारी गरेको समय तालिका असार २२ गते अधिकाश जिल्ला र प्रदेश समितिको पत्रकारहरू मतदानमा सहभागी हुन नसक्ने पनि उल्लेख

गरेको छ । महासंघले विगतमा अनुकूल समयमा निर्वाचन सम्पन्न गराएको भन्दै संगठनले विवादरहित ढंगले निर्वाचन सम्पन्न गराउन कोही कसैको व्यक्तिगत स्वार्थपूर्ति बाहेक महासंघको हितमा नहुने देखिएको सुभाब दिइएको छ ।

आदिवासी....

र विकास’ विषयमा काठमाडौँ विश्वविद्यालयले गत शैक्षिकसत्रदेखि एकवर्षे स्नातकोत्तरको अध्यापन शुरुआत गरेको छ ।

उक्त विषयको अध्ययन र अध्यापनले प्रत्येक वर्ष आदिवासी जनजातिको क्षेत्रमा योगदान दिन सक्ने उल्लेख्य अनुसन्धानकर्ता र अध्येताहरू उत्पादन हुने विश्वास लिइएको छ ।

त्यहीँ सन्दर्भमा महासंघले आदिवासी शिक्षा र विकास विषयमा अन्तरक्रिया कार्यक्रमको आयोजना गरेको बताइएको छ । सो कार्यक्रमकन्ह सिलसिलामा आदिवासी जनजाति अध्ययन गर्ने विद्यार्थीहरूका लागि छात्रवृत्ति प्रदान गरिने आदिवासी जनजाति महासंघ, नेफिनका अध्यक्ष गेल्ले लामा शेर्पाले जानकारी दिएका हुन् । काठमाडौँ विश्वविद्यालयले आदिवासी विषयमा शुरुआत गरेको अध्ययन अध्यापनले आदिवासीका विषयमा आदिवासी समुदाय तथा गैर आदिवासी अध्ययेताहरूले अध्ययन गर्ने अवस्थाको सिर्जना हुने अध्यक्ष शेर्पाको भनाइ रहेको छ । मुख्यगरी रिसर्चका लागि र इन्र्नशिपका लागि छात्रवृत्ति दिने तयारी गरिएको महासंघका वरिष्ठ उपाध्यक्ष बुद्ध घर्ती भुजेलले जानकारी दिएका छन् । आदिवासी जनजाति विषयमा ‘काठमाडौँ विश्वविद्यालयमा अध्ययन शुरु भएको छ । त्यो निकै राम्रो विषय हो’, उपाध्यक्ष घर्तीले भने, ‘त्यसमा नेफिनले रिसर्च र इन्र्नशिपको निम्ति सहयोग गर्छ् । त्यो कसरी दिने भनेर नियम बनाएर अगाडि बढने बताए । आदिवासी जनजाति विषयमा

काठमाडौँ विश्वविद्यालयले गत वर्षदेखि एक वर्षे स्नातकोत्तर अध्ययन शुरु गरेको हो ।

कोलोम्बिया विश्वविद्यालय र नेफिनको सहकार्य रहेको उक्त अध्ययनमा एक वर्षमा २५ जनाले अध्ययन गर्दै आएका छन् ।

सो कार्यक्रममा काठमाडौँ विश्वविद्यालयका उपप्राध्यापकहरू डा. इन्द्रमणि याम्फू, डा. लिना गुरुङ, डा. सुरेश गौतम, डा. प्रकाशचन्द्र भट्टराई, किरात याक्थुम चुम्लुङका अध्यक्ष

प्रेम यत्तेन लगायतले आदिवासी शिक्षाले आदिवासीको ज्ञानलाई फैलाउन सहयोग पुग्ने बताएका थिए ।

कर्णाली....

पुस्तक सङ्कलन गरी पुस्तकालय निर्माण गरिने लगायतका विषयवस्तुहरू पनि समेटिएका छन् । त्यसमा कर्णाली प्रज्ञा प्रतिष्ठानको निर्माणका लागि निरन्तर पहल, बहस र पैरवी गर्ने र स्थानीय मौलिक पाठ्यक्रम तयार गर्न सम्बन्धित जिल्ला शाखाले आफ्ना जिल्लाका स्थानीय तहसँग अन्तरक्रिया छलफल र समन्वय गरिने पनि जारी घोषणा पत्रमा उल्लेख गरिएको छ । सो सम्मेलनमा कर्णाली प्रदेशका आठ वटा जिल्लाबाट सहभागी जिल्लाका अध्यक्ष तथा प्रतिनिधिरूलाई राष्ट्रिय लोक तथा दोहोरी गीत प्रतिष्ठान नेपालका केन्द्रीय अध्यक्ष रीता थापा, उपाध्यक्ष कृष्ण रेउले, सचिव उत्तम शर्मा, केन्द्रीय सदस्य राजु केसी, खड्क चन्दले प्रशिक्षण दिएका थिए । राष्ट्रिय लोक तथा दोहोरी गीत प्रतिष्ठान र वीरेन्द्रनगर नगरपालिकाको आयोजनामा पहिलो पटक ‘कर्णाली सांस्कृतिक सम्मेलन’को आयोजना भएको हो । यसरी आयोजित दुई दिने कर्णाली सांस्कृतिक सम्मेलनले चार बुँदे घोषणा पत्र पारित तथा सार्वजनिक गर्दै सम्मेलन सम्पन्न भएको छ ।

एसईई....

नन ग्रेडेडलाईसमेत परीक्षामा सहभागी गराउने निर्णय गरेपछि परीक्षा मिति पछि धकेलिएको हो ।

पहिलोपटकको नतिजामा पास भएका र पुरक परीक्षा दिने विद्यार्थीको पढाइमा ‘ग्याप’ कम गर्नका लागि असोजको पहिलो साताभित्र नतिजा सार्वजनिक गर्ने मन्त्रालयले जनाएको छ । मन्त्रालयका प्रवक्ता दाहालका अनुसार ‘बोर्डले नतिजा र प्रश्नपत्र तयारको काम गर्ने अरू काम प्रदेशले गरेपछि छिटो र गुणस्तरीय हुन्छ भन्ने मन्त्रालयको बुझाइ छ । गएको विहीवार प्रकाशित एसईईको नतिजाअनुसार २ लाख ४२ हजार ३१३ विद्यार्थी नन ग्रेडेड, अनुत्तीर्ण भएका छन् । उनीहरू सबैले ग्रेड वृद्धि मौका परीक्षामा सामेल हुन पाउने छन् ।

अख्तियारद्वारा...

नरहरि घिमिरेका अनुसार विशेष अदालत समक्ष पाण्डेले बकपत्र गर्दा आयोगबाट अनुसन्धानको क्रममा गरिएको बयान व्यहोराको प्रतिकूल हुने गरी बकपत्र गरेको

पुष्टि भएको जनाइएको छ ।

पाण्डेलाई भ्रष्टाचार निवारण ऐन, २०५९ को दफा ३ को उपदफा (३) बमोजिमको कसुरमा सात हजार रूपैयाँ विगो कायम गरी भ्रष्टाचार निवारण ऐन, २०५९ को दफा ३ को उपदफा (३) ले निर्देश गरेबमोजिम सोही ऐनको दफा ३ को उपदफा (१) को देहाय (क) बमोजिम कैद सजाय गरी सोही ऐनको दफा ३ को उपदफा (१) अनुसार विगो बमोजिम जरिवाना सजाय गरी घुस रिसवत रकम जफत हुन माग दावी लिई हिजो आइतबार विशेष अदालतमा आरोप-पत्र दायर गरिएको जनाइएको छ ।

करोडौँ...

अभिवृद्धि लगायतका क्षेत्रमा एकसाथ काम गर्ने ऐक्यबद्धता जनाएका निर्देशक किसन बताएका छन् । विश्वभर भ्रण्डै ६५ करोड किशोरीहरु १८ वर्षको उमेर नपुग्दै विवाह गर्ने गरेका छन्, यो सङ्ख्या दक्षिण र दक्षिणपूर्वी एसियामा सबैभन्दा बढी रहेको तथ्याङ्क छ । निर्देशक किसनका अनुसार कम उमेरमा विवाह गर्ने युवतीहरुको सङ्ख्या दक्षिण एसियामा मात्रै ४५ प्रतिशत हाराहारीमा रहेका छन् । अफगानिस्तान, इण्डिया, भुटान, बङ्गलादेश, नेपाल, माल्दिभ्स, पाकिस्तान र श्रीलङ्कामा यो समस्या अधिक रहेको बताइएको थियो । यस अवसरमा सेभ द चिल्ड्रेन, चाइल्डफन्ड इन्टरनेशनल श्रीलङ्का, एसओएस चिल्ड्रेन भिलेज नेपाल, टेरे डे होम्स नेदरल्यान्ड्स, टेरे डे होम्स जर्मनी, वर्ल्ड भिजन नेपाल, सीआरसी एसिया, प्लान इन्टरनेशन लगायत संस्थाका ४० भन्दा बढी प्रतिनिधिको सहभागिता रहेको थियो ।

गोरखाका....

धुम्बाराहीस्थित राप्रपा केन्द्रीय कार्यालयमा पुगेर राजदूत फेनले अध्यक्ष लिङ्देनसँग भेट गरेका हुन् । अध्यक्ष लिङ्देन र राजदूत भेटको अवसरमा नेपाल- बेलायत सम्बन्ध, राप्रपा-राप्रपाका एजेण्डा लगायत विविध समसामयिक परिस्थितिका बारेमा विमर्श भएको राप्रपाका प्रवक्ता मोहन श्रेष्ठले जानकारी दिएका छन् । अध्यक्ष लिङ्देनले राजदुतसँगको भेटका क्रममा ब्रिटिस गोरखा भूतपूर्व सैनिकको पेन्सन लगायतका सुविधाका सम्बन्धमा देखिएका समस्या र त्यसको समाधानका विषयमा जिज्ञासा राखेका थिए । अध्यक्ष लिङ्देनको उक्त जिज्ञासाको प्रत्युत्तरमा राजदूत फेनले ब्रिटिस गोरखा भूतपूर्व सैनिकको समस्या समाधान गर्न ब्रिटिस सरकार गम्भीर र सकारात्मक रहेको बताएको बुझिएको छ ।

संक्रामक रोगबाट बचाँै र बचाऔँ ।

गर्मी मौसममा मलेरिया, कालाजार, डेंगु, हैजालगायतका विभिन्न संक्रामक रोगहरु फैलिन सक्दछन् ।

त्यसैले,

- संक्रामक रोग फैलाउने भिँगा, लामखुट्टे, भुसुना आदिको नियन्त्रण गरौँ,
- संक्रामक रोगबाट बच्न शुद्ध र उमालेको पानी पिऔँ,
- वासी तथा सडेगलेका खानेकुरा नखाऔँ,
- घरभित्र र वरपरको सरसफाईमा ध्यान दिऔँ ।

नेपाल सरकार विज्ञापन बोर्ड